Культурно-політичний місячник для українців у Чеській Республіці
Спеціальне тематичне видання
POROHY Kulturně-politický měsíčník pro Ukrajince v České republice. Speciální tematické číslo

№ 10/2020, рік XXVIII
č. 10/2020, ročník XXVIII
www.ukrajinci.cz

ПОРОГИ

ЛЕВКО ДОВГОВИЧ

Моя діяльність у Європейському Конгресі Українців (ЕКУ)

Частина перша

Левко Довгович – «Заслужений діяч мистецтва України» та лауреат «Премії Пам’яті народа»

Портрет Левка Довговича

29 вересня цього року культурно-громадський діяч Левко Довгович відзначив 85 рік свого народження. З цієї нагоди Президент України Володимир Зеленський нагородив його почесним званням **«Заслужений діяч мистецтва України»** *за вагомий особистий внесок у зміцнення міжнародного авторитету України і розвиток міжнародного співробітництва та плідну громадську діяльність».*

Почесне звання **«Заслужений діяч мистецтва України»** Левку Довговичу та Евеліні Гвать **«Орден Княгині Ольги III. ступеня»** вручив особисто 24 вересня 2020 року Президент України Володимир Зеленський. Передавання нагород пройшло у Посольстві України в Братиславі, за присутності Надзвичайного і Повноважного Посла України в Братиславі Юрія Мушки, представників ЦР СРУСР, голови Спілки українських письменників та голови Словацько-українського товариства, директорки української недільної школи в Братиславі та керівництва братиславського драматичного колективу ім. Тараса Шевченка.

Про Левка Довговича та його дружину Олену «Пороги» писали неодноразово[1]. Він народився в Ужгороді, однак від 1963 року живе у Словаччині, куди прибув з немалим життєвим досвідом – понад шестирічним перебуванням в сибірських таборах ҐУЛАҐу, закінченим музичним училищем в Ужгороді (хормейстер та диригент), середньою медичною школою в Усті-над-Лабем (дантист), шестирічною практикою в зубній лабораторії там же та шестирічною диригентською працею з українськими хорами у Празі та Карлових Варах.

В Сибір Левко потрапив 14 річним підлітком, як наймолодший політичний в’язень в таборах Радянського Союзу. Старші політв’язні загартували його до української національної свідомості. В таборах він здобув основну музичну освіту від висококваліфікованих в’язнів-музикантів Леоніда Іщенка, головного диригента Одеського оперного театру, та Степана Чорненького зі Львова, оперного співака європейського масштабу. Обидва були засуджені на десятки років ув’язнення. В тюрмах строк його покарання (за різні «провини») підвищився з десяти до 36 років. Від розстрілу врятувала його малолітність першого засудження. В таборах АНГАРЛАГу він став диригентом табірного чоловічого хору та оркестру.

В часі «хрущовської відлиги» 1956 року його було звільнено з табору, а 1957 році дозволено разом з мамою і двома сестрами переселитися до батька-священика у Чехію. Від 1963 року доля Левка Довговича була пов’язана з Пряшевом.

Першим місцем його роботи у Пряшеві був професійний Піддуклянський український народний ансамбль. Після не цілих двох років він залишив роботу в ПУНА і прийняв місце методиста на Окружному комітеті Культурного союзу українських трудящих та завідуючого Українським клубом у «Руському домі» у Пряшеві.

У 1965 році він заснував молодіжний ансамбль «Весна», який став найвизначнішим самодіяльним колективом Пряшівщини. Від 1967 року при його хорі діяла танцювальна група, оркестр та драматичний гурток, який у 1969 році поставив п’єсу «Наталка-Полтавка». Ансамбль «Весна» до 1971 року дав понад 150 успішних концертів у Словаччині, Чехії, Польщі та Україні. З ансамблю «Весна» вийшло кілька професіональних співаків, музикантів, акторів та визнаних культурних діячів-аматорів.

В хорі Левко знайшов і свою дружину Олену Сувак, яка подарувала йому трьох синів і стала його вірною супутницею і помічницею. В жовтні 1967 року Левко Довгович заснував у Кошицях драматичний колектив «ДУМКА», а 1968 році – хор «Ластівка», діяльність якого після двох років була офіційно заборонена.

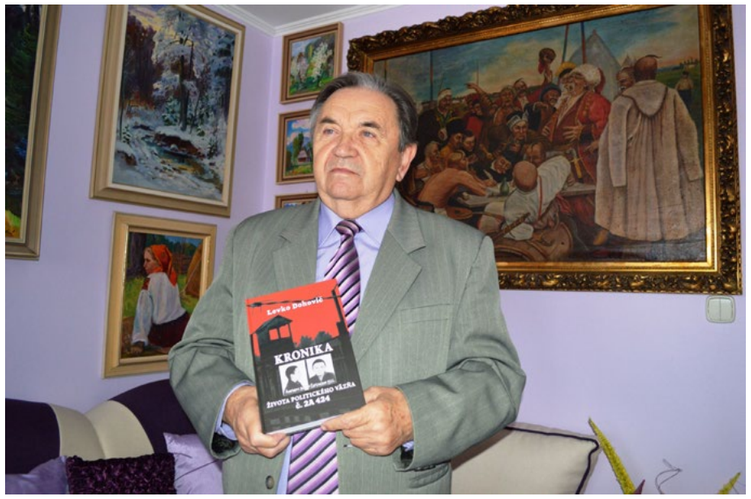
Восени 1971 року, в рамках так званої «нормалізації», його було звільнено з роботи, і на п’ятнадцять років заборонено працювати з будь-яким українським колективом. В декреті про звільнення наведено, що він «ідеологічно негативно впливав на молодь і виховував її в національному дусі». В тому ж 1971 році його було звільнено з п’ятого курсу заочного відділу Філософського факультету Університету ім. П. Й. Шафарика у Пряшеві (спеціальність історія та українська мова і література). Левко Довгович залишився безробітним, і разом із сім’єю переселився із Пряшева в Кошиці, де 15 років на хліб насущний заробляв на будівництвах. У цей надзвичайно несприятливий життєвий період руку допомоги надали йому професори Карлового університету. Та успішно закінчити навчання у Карловому університеті у Празі й здобути вищу освіту стало можливим для нього лише у 1994 році.

У 1985 році «органи» дозволили йому заснувати в Кошицях український мішаний хор «Карпати». Під його керівництвом він діє вже 35 років і є нині найуспішнішим українським хоровим колективом у Словаччині, давши близько 500 концертів не лише у Словаччині, але і у Чехії, Україні, Польщі, Угорщині, Болгарії, Австрії та Бельгії.

Після нової політичної реабілітації в 1989 році, Левко Довгович разом з дружиною Оленою та синами Святославом, Ігорем і Романом відновив і очолив на Пряшівщині довоєнну українську молодіжну організацію «Пласт», яка щоліта влаштовує дуже популярні молодіжні табори та Літні школи українознавства, якими досі пройшли понад три тисячі хлопців і дівчат.

Три роки він був віце-президентом (1994-1997), а вісім років (1997-2005) Президентом Європейського Конгресу Українців (ЄКУ). Від 2001 по 2006 рік він був членом президії Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР) у Києві та ряду інших українських міжнародних організацій.

В 2013 році Левко Довгович опублікував свої спогади про табірне життя під назвою *«Хроніка життя політичного в’язня № 2А 424»* (518 стор.), які вийшли і в перекладі словацькою мовою. Це – найвизначніший твір мемуарної літератури у Словаччині.

Л. Довгович зі словацьким перекладом своєї книги «Хроніка життя політичного в’язня № 2А 424»

За самовіддану працю на ниві української культури Левка Довговича було нагороджено кількадцятьома орденами й почесними грамотами, серед яких є *Орден президента України «За заслуги», Орден «Хреста звитяги», Медаль Братства ОУН-УПА, Срібна Медаль Міністерства внутрішніх справ Словаччини, «Медаль св. Володимира Великого», Премія мера міста Кошиць, Почесна грамота Міністерства освіти і науки України та ряд інших.* Останньою є «Премія Пам’яті народа», яка Левку Довговичу має бути урочисто вручена у Національному театрі в Празі 17 листопада 2020 року.

В повідомлені про цю нагороду наведено: **«**Cena je určená ľuďom, ktorí svojimi činmi dokázali, že česť, sloboda a ľudská dôstojnosť nie sú prázdne slová... Nominované boli dva desiatky osobnosti z Českej a Slovenskej republiky. Z nich porota cien Pamäti národa hlasovaním zvolila štyri osobnosti, ktorých príbeh ich najviac inšpiroval». Акт вручення буде безпосередньо передавати Чеське та Словацьке телебачення.

Вітаємо Левка Довговича з 85-літтям, а до дальших років бажаємо йому доброго здоров’я, аби він і надалі міг працювати на ниві плекання й утвердження української самосвідомості та пропагації української музичної культури.

На многая і благая літа, тобі, Левку!

25 вересня 2020 р.

Микола Мушинка

Президент України В. Зеленський вручає у Братиславі Л. Довговичу Почесне звання «Заслужений діяч мистецтва України».

1 Див. напр.: Мушинка Микола. Той, хто прийшов до своїх. 80-річний Левко Довгович ще юнаком потрапив до сталінських концтаборів, які не зламали його українського духу // Пороги, № 9/2015, стор. 18; Мушинка Микола. Від в’язня ГУЛАГУ до Президента Конгресу. Розмова з Левком Довговичем в честь його 70-ліття // Пороги, №6/2005, стор. 12-14; та в інших числах.

Моя діяльність у Європейському Конгресі Українців (ЕКУ)

Частина перша

Високоповажані, у зв'язку з моєю діяльністю в Європейському конгресі українців насамперед пропоную до вашої уваги деяку інформацію з історії КОУГЦУ[1] Європи та ЕКУ[2], тобто з історії європейських координаційних громадських надбудов, про причини їхнього заснування та зміст координаційної діяльності для зорганізованих українських громадських організацій Європи. Познайомлю Вас з чільними діячами обох європейських надбудов протягом шістдесятирічної діяльності в Європі і частково в Азії та Африці, зокрема під час моєї діяльності в структурах ЕКУ.

Учасники Основуючих Зборів Союзу Українців у Великій Британії. Фото: Архів ОУН

***

Після Другої світової війни, внаслідок репресій сталінського та гітлерівського режимів і жахливих воєнних подій в Україні, сотні тисяч українців стали біженцями під опікою урядів західноєвропейських країн: Бельгії, Великобританії, Голландії, Іспанії, Італії, Німеччини, Франції, Швейцарії, Швеції та інших держав західного світу. Для керівників у Москві було неприпустимо, щоб вихідці з Радянського Союзу залишались за кордоном. Москва докладала максимальних зусиль, легальних і нелегальних, щоб переконати українців повернутися на рідні землі. З України, однак, почали надходити трагічні вісті, котрі свідчили про те, як «щиро» вітали «радянські» власті своїх колишніх громадян, що повернулися в Україну – переважна більшість з них опинялася в сталінських концентраційних таборах.

Зрозумівши ганебну пропаганду радянських агітаторів, наші біженці почали категорично відмовлятись від «добровільного» повернення в Україну. Московський уряд вимагав, щоб західноєвропейські держави насильно видавали українців у руки радянських органів. Доля українських скитальців, розкиданих європейським континентом, але і в інших державах поза межами Європи, де мала вплив Москва, була занадто складною і небезпечною. Не обходилося і без людських жертв. Необхідність самозахисту з кожним днем ставала все актуальнішою.

За сприянням вже організованої української громадськості Америки й Канади, майже в усіх вище згаданих європейських країнах почали утворюватись Українські допомогові комітети, які захищали інтереси й потреби українських емігрантів. Спільна мета й порозуміння між окремими комітетами привела до активної координованої співпраці. В перші повоєнні роки відбулись чотири спільні Конференції українських допомогових комітетів.

Представники допомогових комітетів переконували урядовців Західної Європи про національну самобутність українців Працювати треба було не лише в тих європейських країнах, в яких після війни опинились українці, але й серед офіційних представників міжнародних організацій, котрі були зобов'язані вирішувати проблеми зростаючої кількості багатотисячної і багатонаціональної маси емігрантів.

Від 31 грудня 1948 до 4 січня 1949 року, в осередку головної управи Союзу українців у Великобританії (СУБ)[3], (діяльність Союзу започаткована в Лондоні уже в 1946 році, діє він і донині), відбулась П'ята Конференція українських громадських допомогових комітетів Європи. Учасниками Конференції були повноважні представники «Центрального представництва української еміграції в Німеччині» (ЦПУЕН)[4], «Українського допомогового комітету в Римі» (УДКР)[5], «Українського допомогового комітету в Женеві» (УДКЖ)[6], «Українського допомогового комітету в Бельгії» (УДКБ)[7], «Української громади у Швеції» (УГШ)[8], «Об'єднання українців Голландії» (ОУГ)[9], «Українського допомогового комітету у Франції» (УДКФ)[10], «Українського допомогового комітету в Іспанії» (УДКІ)[11] і «Союзу українців у Великобританії», який, згідно з Протоколами СУБ, в післявоєнних роках частково допомагав вирішувати і справи українських емігрантів Азії та Африки.

Головним завданням Конференції було створити Українське міжкрайове суспільно-громадське об'єднання

міжнародного значення і провести вибори керівних органів першого Координаційного осередку українських громадських центральних установ КОУГЦУ в країнах Європи, Азії та Африки. Основоположниками КОУГЦУ було дев'ять вище згаданих українських центральних громадсько-допомогових установ у Західній Європі.

До першого керівного органу, тобто Президії КОУГЦУ, було обрано таких представників за окремі організації: голова КОУГЦУ – **В. Мудрий** (Німеччина), заступник голови – **Б. Панчук** (Британія), секретар – **А. Кішка** (Бельгія), члени – **С. Созонов** (Франція) та **І. Прашко** (Італія). Діловим секретарем КОУГЦУ став **Ю. Сальський** (Великобританія). Конференція прийняла рішення, що секретаріат Координаційного осередку буде перебувати в Лондоні.

Таким чином Координаційний осередок українських громадських центральних установ у січні 1949 року отримав уповноваження від українських суспільно-громадських організацій Європи, Азії та Африки представляти і захищати національні і громадські інтереси майже двохсоттисячної спільноти українських емігрантів.

Учасники конференції висловили й таку думку, що організаціям українців-емігрантів належало б мати й свою світову громадську надбудову. Пропонували назву: «Світовий конгрес українців». Пророча мрія основоположників КОУГЦУ стала дійсністю в 1967 році – в Нью-Йорку був заснований «Світовий конгрес вільних українців» (СКВУ)[12], сучасна назва якого – «Світовий конгрес українців» (СКУ)[13], тобто 18 років після заснування КОУГЦУ, який, практично, став одним із основоположників СКВУ-СКУ.

Крім установчого Конгресу на переломі 1948-49 років у Лондоні та першої брюссельської Конференції у 1950 році, відбулось ще 8 пленарних Конгресів делегатів-членів КОУГЦУ: в Брюсселі (Бельгія) – 1967, 1978; в Парижі (Франція) –1970; в Аахені та Мюнхені (Німеччина) – 1974, 1982; в Лондоні (Англія) – 1985, 1989; в Празі (Чехія) – 1994.

Діловими головами КОУГЦУ-ЕКУ у 1949-1994 роках, в поодиноких одноріч них каденціях були: **В. Мудрий**, **Ю. Студинський**, **А. Мельник** (11 років), **С. Мудрик** – всі за ЦПУЕН (Німеччина); **І. Дмитрів** – СУБ (Великобританія); **О. Коваль** – ОДКБ (Бельгія). Почесним головою КОУГЦУ було обрано А. Мельника – ЦПУЕН (Німеччина).

Особливої праці та уваги вимагало діловодство в секретаріаті КОУГЦУ-ЕКУ. За винятком 1949-1950 років, коли секретаріатом КОУГЦУ завідували **А. Кішка** і **М. Дзьоба** (УДКБ, Бельгія) та 1989-1994 років, коли секретаріат очолювали представники ЦПУЕН (Німеччина) – **В. Леник** і **С. Костюк**, діяльність секретаріату забезпечували представники СУБ в Лондоні (Великобританія): **Ю. Сальський**, **Т. Данилів**, **С. Фостун, І. Равлюк** та **Т. Дмитрів**. Від 1994 року секретаріат ЕКУ в Лондоні очолювали: голова Секретаріату – **Любомир Мазур**, голова (СУБ) та генеральний секретар – **Ф. Курляк** (СУБ, Великобританія).

В окремих періодах 1949-1991 років КОУГЦУ представляв національні та громадські інтереси українців і українських громад у 21-них країнах, а саме: **Австрія, Бельгія, Великобританія. Голландія, Єгипет, Іспанія, Ірак, Італія, Ліван, Люксембург, Німеччина, Норвегія, Палестина, Персія, Сирія, Туніс, Туреччина, Франція, Цейлон, Швейцарія, Швеція** – з цього переліку бачимо, куди тільки лихоліття 20 століття не занесло наших сестер і братів та десятки тисяч тих, що опинились у згадуваних країнах. (Протоколи СУБ, 1946-1994). Поступово, з розвитком організованого громадського життя українців у країнах Західної Європи та кількарічним вирішуванням проблем українців Азії й Африки, КОУГЦУ зняв із себе координаційні обов'язки у відношенні до українських громад згадуваних двох континентів, тобто Азії та Африки.

Головними завданнями Координаційного осередку в 1949-1991 роках було:

- захищати й представляти національні та громадські інтереси українців-емігрантів;
- координувати діяльність членства існуючих українських центральних громадських установ Європи;
- допомагати при засновуванні українських центральних громадських установ в інших країнах Європи, де проживають українці;
- допомагати своїм членам на різних ділянках суспільно-громадського й культурно-освітнього життя та сприяти громадській і культурній діяльності в українських громадах суміжних країн, котрі ще не стали членами КОУГЦУ;
- нав'язувати і утримувати співпрацю з українськими центральними організаціями, об'єднаннями й установами інших континентів;
- та, зокрема,
- захищати принцип незалежності та самостійності України та державницьких інтересів і соборності українського народу.

В 1949-1991 роках КОУГЦУ в усіх своїх діях звертав максимальну увагу зорганізованих українських громад західної Європи на те. щоб:

а) відігравали провідну роль в питанні правдивого пояснювання української національної справи в країнах їхнього проживання;
б) проводили кропітку просвітянсько-агітаційну діяльність між корінним населенням у країнах свого проживання стосовно віковічної української ідеї – визволення українського народу з поневолення панівних влад і створення Української Самостійної Соборної Держави (УССД).

Історичні зміни, що настали в останньому десятиріччі минулого століття в центральній і східній Європі та в колишньому СРСР, зокрема відновлення Самостійної Незалежної Української держави, не залишились поза увагою КОУГЦУ і визначною мірою вплинули на подальший розвиток діяльності КОУГЦУ.

КОУГЦУ тісно співпрацювало із СКВУ – світовою координаційною надбудовою українських громадських організацій, стало колективним членом СКВУ, а посередництвом КОУГЦУ і всі європейські українські організації ввійшли в колективне членство СКВУ.

На зустрічі світового українства в Білому Борі, у 1990 році, виникає потреба включити і українські громадські організації східної діаспори у структури Світового українства. Була висунута думка створити дальшу світову громадську надбудову в Україні, яка би мала об'єднувати і координувати

Катедральний храм єпархії Пресвятої Родини для українців – католиків східного обряду, собор Втечі до Єгипту у Лондоні (Великобританія).

українські організації колишнього Радянського Союзу. І так у 1992 році виникає Українська всесвітня координаційна рада (УВКР)[14], яка, за згодою керівництва СКВУ та КОУГЦУ, стала найвищим координаційним органом світового українства. Всі три координаційні надбудови почали активно співпрацювати.

***

26-27 лютого 1994р. – Прага, VIII Конгрес-З'їзд КОУГЦУ

Моя діяльність в структурах ЄКУ датується від 1994 року, коли з ініціативи Лідії Затовканюк-Райчинець, голови української організації під назвою «Українська ініціатива в Чеській республіці» (УІЧР)[15], 26-27 лютого 1994 року в Празі відбувся VIII-ий Конгрес-З'їзд КОУГЦУ, членство якого в той час нараховувало 12 українських громадських організацій у 8-ми країнах західної Європи, а саме **Австрія, Бельгія, Великобританія, Голландія, Німеччина, Франція, Швеція, Швейцарія.** В роботі З'їзду брали участь представники таких країн: **Бельгія** – Омелян Коваль, **Великобританія** – Любомир Мазур, Федір Курляк, Маркіян Шептицький, **Польща** – Юрій Рейт, **Словаччина** – Юрій Бача, Левко Довгович, **Чехія** – Лідія та Віктор Райчинці, Тетяна Беднаржова, Микола Шатилов, Гостями З'їзду були Надзвичайний і Повноважний Посол України в Чеській Республіці **Роман Лубківський**, секретар посольства **Олександр Медовников**, член секретаріату Ради національностей Уряду Чеської Республіки **Ладислав Горал**, представник німецької громади в Чеській Республіці пані **Ябуркова**, священики греко-католицької церкви в Празі.

На VIII-му З'їзді були виголошені такі доповіді: «В 45-ліття КОУГЦУ» – Омелян Коваль, «Політична ситуація в Україні і завдання діаспори» – Микола Шатилов, «Сучасний стан української нацменшини Словаччини» – Юрій Бача, «Український молодіжний рух у Словаччині» – Левко Довгович, «Етнічні псевдоменшини в Україні» – Ярослав Дашкевич, «Наша участь в політичному житті країн поселення» – Юрій Рейт.

Беручи до уваги величезні зміни в політичному житті континенту, а зокрема те, що Україна стала незалежною державою, у Празі було доповнено та усучаснено Статут КОУГЦУ. За новим Статутом КОУГЦУ був перейменований на Європейський Конгрес Українців, скорочено ЕКУ. Новий Статут сприяв прийняттю нових членів в ЕКУ, зокрема з країн середньої та східної Європи, тобто з колишніх постсоціалістичних країн. Першим головою ЕКУ на одноріч ну каденцію було обрано **Омеляна Коваля** – Український допомоговий комітет Бельгії (УДКБ), 1-им заступником **Левка Довговича** – за Координаційну Раду Русинів-Українців Словаччини (КРРУС)[16] та молодіжну організацію ПЛАСТ[17] в Словаччині, 2-им заступником **Юрія Рейта** – Об'єднання Українців у Польщі (ОУП)[18] головою секретаріату обрано **Любомира Мазура**, генеральним секретарем **Федора Курляка,** а скарбником **Маркіяна Шептицького** – всі три з Великобританії, та член Президії **Лідія Райчинець** – Українська ініціатива в Чеській республіці (УІЧР). VIII-ий Конгрес прийняв рішення, що Секретаріат ЕКУ буде і надалі працювати в Лондоні.

Найбільш конкретними формами роботи протягом діяльності КОУГЦУ-ЕКУ були статутом призначені періодичні Річні наради Голів українських організацій – дійсних, умовних та асоційованих членів ЕКУ – та звітно-виборчі пленарні Конгреси-З'їзди уповноважених делегатів окремих організацій-членів КОУГЦУ-ЕКУ.

Учасники VIII-го З'їзду вирішили, що:

- братимуть участь в усіх процесах, пов'язаних із побудовою Української Самостійної Соборної Держави;
- протистоятимуть асиміляції українських меншин у країнах поселення;
- допомагатимуть українцям якнайшвидше інтегруватися в суспільно-політичне життя країн, де вони проживають;
- захищати людські і громадянські права українських національних меншин;
- будуть зміцнювати контакти країн, в яких працюють організації-члени ЕКУ, з Україною.

***

28-29 травня 1994 року – Київ, УВКР.

Голові ЕКУ Омеляну Ковалю було надіслане з Києва таке запрошення:

«Високоповажаний пане Ковалю!

Чергові збори Української Всесвітньої Координаційної Ради з участю Товариства «Україна» й Товариства «Просвіта» відбудуться 28-29 травня цього року в Батурині.

Батурин вибрано місцем проведення зборів невипадково, оскільки нинішнього року минає 350 років від дня народження великого сина України – гетьмана Івана Мазепи. Передбачаємо провести в Батурині наукову конференцію й урочистості, в яких візьмуть участь відомі діячі науки, культури й мистецтв. А водночас

Емблема ЕКУ

Емблема УВКР

із цим будуть розглянуті найважливіші питання діяльності УВКР».

Голова ЕКУ Омелян Коваль на З'їзді в Празі замість себе повірив Левка Довговича 1-го заступника голови ЕКУ на III-тіх чергових зборах УВКР у Києві та в Батурині репрезентувати ЕКУ і передати членський внесок ЕКУ скарбнику УВКР в сумі 500 доларів США. Передав Левку Довговичу повноваження такого змісту: «Оцим уповноважую Левка Довговича з Кошиць (Словаччина), першого заступника голови Європейського Конгресу Українців, заступати ЕКУ на засіданні УВКР в місті Батурині в днях 28-29 травня ц.р.»

Підпис: Омелян Коваль

Пояснив це тим, що поки в складі працівників Товариства «Україна світ» буде працювати підполковник КДБ і поки Товариство, на чолі з Іваном Драчем, не спростує поширювані Товариством у минулому незлічені перекручення історичних фактів, які Президія Ради і Секретаріат «Товариства Україна» самі ствердили в січні 1992 року, що тодішній режим використовував Товариство та його друковані органи у своїх галасливих кампаніях, метою яких було за всяку ціну зневажити самостійницько-державницьку позицію українців і зорганізованого українського громадського життя у західній діаспорі, він не братиме участі у нарадах Ради УВКР у Києві.

***

1994 р. Варшава, Польща, Європейська Конференція членів СКУ

В червні 1994 року ОУП провело у Варшаві Європейську конференцію членів Президії та Секретаріату СКУ за участі: Президента СКУ **Дмитра Ципівника** (Америка) та Генерального секретаря СКУ **Ярослава Соколика** (Канада), 1-го заступника голови ЕКУ **Левка Довговича** (Словаччина), голови УВКР **Івана Драча** (Україна), а також представників українських громад із Литви – **Людмили Жильцової**, Естонії – **Юрія Чайківського**, Румунії – **Степана Ткачука**, Чехії – **Лідії Райчинець** та Росії – **Олександра Руденка-Десняка**.

Під час конференції обговорено положення українських громад в окремих країнах та прийнято ряд документів, які скеровано до Президентів України та Польщі та парламентів обох країн й Ради Європи. Керівництво СКУ, УВКР, ОУП і 1-ий заступник голови ЕКУ провело ряд зустрічей з польськими посадовими особами і чільними політиками, маршалками Сейму і Сенату та Міністром закордонних справ.

***

6-8 вересня 1995 року – Бельгія, І-ша Річна нарада ЕКУ

Від зміни Статуту та назви КОУГЦУ на ЕКУ в 1994 році в Празі, 6-8 вересня 1995 року відбулася на Франкополі в Бельгії І-ша Річна нарада ЕКУ, за участі повноважних делегатів організацій-членів ЕКУ, на якій в Статут введено зміну – одноріч ну каденцію діяльності проводу ЕКУ продовжити для керівних органів ЕКУ на дворічну каденцію.

За Статутом, на І-ій Річній нараді в Бельгії головування мав перебрати 1-ий заступник голови ЕКУ **Левко Довгович**, а до тогочасний голова **Омелян Коваль** мав зайняти функцію 2-го заступника. Головою секретаріату залишився **Любомир Мазур**, генеральним секретарем **Федір Курляк**,

Омелян Коваль (1920-2019), перший голова ЕКУ у 1992-1995 роках, під час Другої Світової війни був в'язнем нацистського концтабору Аушвіц.

а скарбником – **Маркіян Шептицький**. На прохання Левка Довговича, головування на два роки (1995-96) було доручене ІІ-му заступнику **Юрію Рейту**. Заступниками голови ЕКУ стали: **Левко Довгович** – 1-им, а **Омелян Коваль** – 2-им заступником.

На І-ій Річній нараді, вже під назвою ЕКУ, в 1995 році в Бельгії, до членів ЕКУ були вперше прийняті українські громади з колишніх постсоціалістичних держав, а саме **Координаційна рада русинів-українців Словаччини** – повірений голова проф. **Юрій Бача** та **Об'єднання українців Польщі** – голова **Юрій Рейт,** які доповнили попереднє членство ЕКУ. Для покращення діяльності ЕКУ, на цій Нараді був ухвалений внесок про створення комісій ЕКУ: **Науково-виховної** – голова Омелян Коваль, **Молодіжної** – голова Петро Тима (ОУП) та **Зовнішніх зв'язків** – голова Юрій Рейт.

Були прийняті такі резолюції (головні з них):

- Нарада голів ЕКУ вважає, що політичний русинізм і кодифікація т. зв. русинської мови, яку деякі офіційні чинники Словацького і Польського урядів визнали і пропагують, діють на шкоду не лише розвитку української мови, а взагалі загрожують існуванню українських нацменшин.
- Нарада звертається до уряду України, аналогічно іншим державам світу, українська держава надавала більшої уваги потребам українських автохтонів та української діаспори.
- Нарада звертається до суспільно-громадських і молодіжних організацій та поодиноких осіб, які надають гуманітарну допомогу в Україні, щоб водночас пам'ятали про потреби українських меншин, що живуть у посткомуністичних країнах Центральної і Східної Європи.

***

6-7 грудня 1996р. – Мюнхен, ІІ-га Річна нарада ЕКУ

ІІ-га Річна нарада відбулася в Мюнхені, Німеччина, 6-7 грудня 1996 року, за участі: голови ЕКУ **Юрія Рейта** (Польща), 1-го заступника голови **Левка Довговича** (Словаччина), 2-го заступника **Омеляна Коваля** (Бельгія), голови секретаріату ЕКУ **Любомира Мазура**, генерального секретаря **Федіра Курляка**, скарбника ЕКУ **Маркіяна Шептицького** (усі –Великобританія)**.**

Голова ЕКУ Юрій Рейт відкрив нараду ІІ-их Річних зборів і привітав офіційних гостей – генерального консула України в Мюнхені **Григорія Хоружого**, ректора Українського вільного університету **Мирослава Лабуньку** та представників таких європейських країн: **Бельгія** – Омеляна Коваля, **Великобританія** – Любомира Мазура, Федора Курляка та Маркіяна Шептицького, **Естонія** – Юрія Чайківського, **Німеччина** – Ірину Сп'єх, Степана Костюка, **Румунія** – Степана Ткачука, **Словаччина** – Левка Довговича та голову контрольної комісії ЕКУ Юрія Ковальчука **– Німеччина**.

Після ухвалення денного порядку і встановлення правосильності Наради, прийнято в члени ЕКУ **Українську Громаду Швеції –** голова Богдан Залуга. Обрано контрольно-ревізійну комісію у складі: голова **Юрій Ковальчук** – Німеччина, члени **Ірина Сп'єх**

Юрій Рейт, голова ЕКУ у 1995-1996 роках

та Степан Костюк – Німеччина, **Степан Ткачук** – Румунія, **Юрій Чайківський** – Естонія. Далі пройшли звітування голови ЕКУ **Юрія Рейта,** та голови секретаріату **Любомира Мазура**, скарбника **Маркіяна Шептицького.** Пройшло і звітування представників організацій-членів ЕКУ. Була зроблена оцінка діяльності українських громад в країнах проживання і було висловлено прохання до подальшої допомоги Уряду й Президента України та Посольств України в даних державах.

Голова секретаріату ЕКУ Любомир Мазур інформував про зацікавлення громад кількох постсоціалістичних країн Центральної та Східної Європи стати членами ЕКУ. У зв'язку з тим Президія прийняла пропозицію Левка Довговича розділити зацікавлені держави на три групи для швидших переговорів їхнього вступу в ЕКУ. Голові ЕКУ Юрію Рейту приділені держави: **Литва, Латвія, Естонія, Кубань, Молдова,** першому заступнику голови ЕКУ **Левку Довговичу – Боснія і Герцеговина, Сербія і Чорногорія, Угорщина, Чехія, Хорватія, Югославія,** другому заступнику Омеляну Ковалю **– держави західної Європи.**

Були обговорені технічні питання стосовно здійснення чергового IX пленарного З'їзду ЕКУ в 1997 році в місті Кошиці, Словаччина. Керівні органи ЕКУ залишились без змін. Була зроблена оцінка умов діяльності українських організацій в країнах проживання і було висловлено очікування подальшої допомоги і захисту їхніх прав зі сторони Уряду та Президента України.

Учасники Наради ухвалили 9 резолюцій, з них вибираємо головніші:

- Нарада голів ЕКУ звернеться до Уряду і Президента України зрівняти в правах з воєнними ветеранами і остаточне визнання ОУН[19]-УПА[20] воюючою стороною за волю і державну Незалежність України;
- Нарада голів ЕКУ звернеться до Уряду України подбати, щоб українська мова, як державна мова України, панувала в школах, урядових і громадських установах України та в Українських державних і дипломатичних представництвах за кордоном;
- Нарада голів ЕКУ звернеться до Президента та Уряду України з проханням стати на захист українських національних меншин в різних країнах поселення за кордонами України;
- Нарада голів ЕКУ підтримує Об'єднання Українців Польщі у справі відзначення 50-річчя горезвісної акції «Вісла» у 1997 році і звертається до українських громад відзначити «День скорботи» дня 11 травня 1997 року;
- Нарада голів ЕКУ пропонує Президії розглянути можливості прийняття нових крайових організацій в систему ЕКУ.
-

***

5 лютого 1997 року – Будапешт

5 лютого 1997 року відбулася зустріч голови ЕКУ Левка Довговича з українською громадою Угорщини та головою Товариства Української Культури (ТУКУ)[21] Ярославою Хортяні. Голова ЕКУ інформував присутніх про історію виникнення КОУГЦУ-ЕКУ та про діяльність ЕКУ, про поточні завдання з річної Наради ЕКУ в Мюнхені. Оскільки ТУКУ проявило бажання стати членом ЕКУ, голова пояснив, які письмові матеріали необхідно надіслати на Секретаріат ЕКУ в Лондон.

***

5-6 квітня 1997 р. Варшава, 50 років акції «Вісла»

З нагоди 50-ліття сумнозвісної «Акції Вісла», 5-6 квітня 1997 року, відбувся у Варшаві Конгрес українців Польщі, в якому взяло участь біля 300 делегатів і гостей. Метою Конгресу було нагадати світу, а зокрема польським державним чинникам, про потребу засудження тої злочинної акції. Напередодні Конгресу відбулося засідання Президії УВКР, яка заявила солідарність з українцями Польщі. З офіційною промовою виступив Посол України **Петро Сардачук**. Україну представляла делегація на чолі з головою Державного Комітету у справах національностей та міграції **Володимиром Євтухом**, головою УВКР **Іваном Драчем** та депутатом Верховної Ради України **Миколою Жулинським**.

Учасниками Конгресу були і представники з Америки **Аскольд Лозинський**, **Володимир Процик** та **Марія Дупляк**. Далі представники українських крайових організацій: **Ірина Сп'єх** – голова ЦПУН (Німеччина), **Любомир Мазур** – голова секретаріату ЕКУ та СУБ (Англія), **Левко Довгович** – 1-ий заступник голови ЕКУ, Словаччина, **Ярослава Хортяні** – голова ТУКУ (Угорщина), **Лідія Райчинець** – голова УІЧР (Чехія) та **Людмила Жильцова**, Литва. **Омелян Коваль** з Бельгії отримав уповноваження від Президії та Секретаріату ЕКУ заступати ЕКУ на Конгресі СКУ.

Напередодні Конгресу відбулися офіційні зустрічі закордонних представників і Управи ОУП з Президентом Польщі Олександром Квашнєвським, з маршалками Сейму і Сенату та їхніми заступниками. Конгрес прийняв ряд постанов і звернень до Президента Польщі та України, до Парламенту Польщі та до Уряду України.

Звернення до України та звернення до українців у Польщі – фрагменти: «Стоячи на порозі XXI століття, звертаємося до України з глибокою надією та вірою у сповнення розвитку та утвердження достойного місця у *народів вільних колі.* А ми, громадяни Речі Посполитої Польської, метою своєї діяльності вважаємо налагодження добросусідських відносин між Україною та Польщею, між українцями й поляками. Хочемо того, щоб після трагічних фактів в історії взаємин між нашими двома народами прийшла злагода й порозуміння. Цього вимагає від нас пам'ять про минуле та надія на краще майбутнє».

Дорогі брати і сестри!

«У п'ятдесяту річницю горезвісної акції *Вісла* зібрався в столичному місті Варшаві Конгрес українців Польщі, що є знаком нових часів, яких дожити пощастило сьогоднішньому поколінню. Вітаємо щиро всі ті політичні процеси, які принесли особисту свободу людині, повернули суверенність Польській державі, створили фундаментальні основи для розбудови новітньої правової, демократичної Української держави. Вітаємо усі прояви налагоджування добросусідських відносин між Польщею та Україною, стремління до мирного співжиття поляків та українців, що є запорукою забезпечення на практиці належних прав національним меншинам – польській в Україні та українській в Польщі».

***

20-25 серпня 1997 р. – Київ, УВКР

1-ий заступник голови ЕКУ Левко Довгович отримав від Секретаріату УВКР запрошення брати участь як делегат на II-му Всесвітньому Форумі Українців (ВФУ)[22] у Києві в днях 19-25 серпня 1997 року. При цій нагоді Левко Довгович отримав уповноваження від голови ЕКУ Юрія Рейта напередодні Форуму заступати його на нарадах Ради УВКР.

Керівництво УВКР запропонувало таку програму II-го ВФУ:

21 серпня – пленарне засідання;
22 серпня – секційна робота; участь в урочистому засіданні, присвяченому 6-ій річниці Незалежності України;
23 серпня – пленарне засідання, вибори координаційного органу, прийняття програмних документів;
24 серпня – екскурсійна програма.

«Форум покликаний чітко визначити ідейно-правові та організаційні засади діяльності українських громад, затвердити нову стратегію українського руху, яка має бути більш дієвою, здатною мобілізувати світове українство на утвердження України у світі.

Проблематика українства розглядатиметься в роботі секцій, на яких обговорюватимуться такі питання:

- «Традиція та сьогодення української культури»;
- «Проблема збереження етнічної ідентичності українців (філософські, психологічні, соціологічні аспекти)»;
- «Духовне і фізичне виховання української юні»;
- «Розвиток ділової співпраці українських підприємців з діаспори і України»;
- «Розвиток кредитівок в Україні»;
- «Проблема збереження людських ресурсів України (еміграція, імміграція).

***

8 жовтня 1997 р. – Варшава зустріч з головою ЕКУ Юрієм Рейтом

Зустріч 1-го заступника голови ЕКУ Левка Довговича з головою ЕКУ Юрієм Рейтом. Домовлено деталі по підготовці IX-го З'їзду ЕКУ в листопаді 1997 року в Кошицях, Словаччина. Доповнено й уточнено зміни в Статуті ЕКУ.

***

14-16 листопада 1997 р. – IX-ий З'їзд, Кошиці

IX-ий З'їзд ЕКУ відбувся в Кошицях, Словацька республіка, 14-16 листопада 1997 року, на якому були заступлені члени керівних органів ЕКУ, уповноважені й делеговані представники організацій-членів ЕКУ та запрошені гості.

Учасниками З'їзду було 17 організацій-членів ЕКУ з 11 країн Європи: **Бельгія** – Омелян Коваль, **Великобританія** – Любомир Мазур, Федір Курляк, Маркіян Шептицький, Святомир М. Фостун, Марія Капустинська, **Естонія –** Юрій Чайківський, **Німеччина** – Ірена Сп'єх, **Польща** – Юрій Рейт, Александер Маслей, **Румунія** – Степан Ткачук, **Словаччина** – Левко та Олена Довговичі, Юрій Бача та Павло Богдан, **Угорщина** – Ярослава Хортяні, Юрій Кравченко, **Франція** – Володимир Косик, **Хорватія** – Славко Бурда, **Чехія** – Лідія Райчинець.

IX-ий З'їзд від імені української громадськості Словаччини відкрив і привітав присутніх учасників 1-ий заступник голови ЕКУ **Левко Довгович**. Далі з вітальним словом виступили офіційні гості: від імені Президента Словацької Республіки – **Ладіслав Орос**, завідуючий канцелярією Президента в Кошицях, голова Кошицької міської ради **Ян Сюлі**, Надзвичайний і Повноважний посол України в Словацькій Республіці – **Дмитро Павличко**, 1-ий заступник голови Державного комітету України у справах національностей і міграції – **Володимир Трощинський,** голова УВКР – **Іван Драч**, Генеральний секретар СКУ – **Ярослав Соколик**, голова Світової федерації українських жіночих організацій (СФУЖО)[23] – **Оксана Соколик**.

Після офіційного й урочистого відкриття Левко Довгович попросив голову ЕКУ Юрія Рейта та голову секретаріату ЕКУ Любомира Мазура очолити склад робочої Президії. Далі до робочої Президії були покликані **Левко Довгович та Юрій Бача** (Словаччина), **Марія Капустинська** (Великобританія). До робочої Президії були покликані і почесні гості: Генеральний секретар СКУ – **Ярослав Соколик**, голова канцелярії Президента Словаччини – **Ладіслав Орос**, Посол України в Словаччині – **Дмитро Павличко** та голова УВКР – **Іван Драч**.

Далі З'їзд обрав робочі комісії в такому складі: Резолюційна комісія – голова **Святомир М. Фостун** (Великобританія), **Омелян Коваль** (Бельгія), **Юрій Бача** (Словаччина), Контрольна комісія – голова **Мирон Кертичак** та **Петро Тима** (Польща), **Степан Ткачук** (Румунія), Фінансово-бюджетова комісія – голова **Маркіян Шептицький** (Великобританія), **Лідія Райчинець** (Чехія), **Юрій Чайківський** (Естонія).

Після виборів комісій голова секретаріату ЕКУ Любомир Мазур коротеньким вступним словом пригадав схему взаємної організаційної співпраці між ЕКУ, СКУ і УВКР, одночасно згадуючи про рівень тогочасних зобов'язань ЕКУ у відношенні до СКУ та УВКР.

На IX-му пленарному З'їзді ЕКУ ухвалено додаток до Статуту – дворічну каденцію керівних органів ЕКУ продовжено на 4 роки та дано можливість приймати в члени ЕКУ також умовних і асоційованих членів.

З'їзд ознайомився із заявами у членство ЕКУ від таких центральних громадських організацій: **Товариство Української Культури Угорщини** – голова Ярослава Хортяні, **Союз Русинів і Українців Хорватії** – голова Василь Сікорський, секретар Славко Бурда, **Об'єднаний Комітет Української Громади Франції** – голова Володимир Косик, **Союз Русинів-Українців Словацької Республіки** (СРУСР)[24] – голова Іван Лаба, **Об'єднання Лемків у Польщі** – голова Стефан Гладик, **Українська Ініціатива Чехії** – голова Лідія Райчинець, **Спілка Українців Латвії** – голова Іван Наливайко.

З черги слідували звіти керівних органів ЕКУ – голови Юрія Рейта, голови секретаріату Любомира Мазура та скарбника Маркіяна Шептицького, за контрольну комісію звітував – Мирон Кертичак, а звіт громадського суду подав – голова Святомир Фостун. Звітували голови комісій: виховної Омелян Коваль, зовнішніх зв'язків Юрій Рейт. Далі звітували голови організацій-членів ЕКУ.

Обрано нове керівництво ЕКУ: голова – **Левко Довгович** (Словаччина), I-ий заступник – **Ірина Сп'єх** (Німеччина), 2-ий заступник – **Юрій Рейт**, (Польща), голова секретаріату – **Любомир Мазур**, генеральний секретар – **Федір Курляк**, скарбник – **Маркіян Шептицький** (Великобританія). Громадський Суд: голова – **Святомир М. Фостун** (Великобританія), члени Президії – **Юрій Бача** (Словаччина), **Володимир Косик** (Франція). Почесним головою ЕКУ обрано **Омеляна Коваля** (Бельгія).

Під керівництвом Юрія Бачі була влаштована прес-конференція з участю 15 редакторів словацьких масмедіа, словацького та українського радіо й телебачення. Для представників преси була детально пояснена мета, завдання і стиль праці ЕКУ, подана інформація про життя українських національних меншин в Європі, зокрема про зацікавленість ЕКУ їхніми специфічними проблемами.

15 листопада, після обіду, делегати та гості З'їзду поїхали до Пряшева, де зустрілися з керівництвом Союзу Русинів-Українців Словацької Республіки (СРУСР) та русинсько-українською громадою, а ввечері в Кошицькому оперному театрі були учасниками концерту нацменшин міста Кошиці. У суботу 16 листопада відбулася поїздка учасників З'їзду у місто Свидник, де оглянули Музей української культури, скансен і картинну галерею Дезидерія Миллого.

IX-ий З'їзд ухвалив до постійно діючих попередніх постанов додаткові резолюції:

– сприяти соціальному, культурному, науковому й економічному розвитку та збереженню національно-етнічної спадщини представників українських громад у країнах їхнього проживання і допомагати поглиблювати дружні громадсько-політичні відносини з іншими національними меншинами й корінним населенням даних країн;

- захищати інтереси українських етнічних груп і національних меншин в європейських державах, зокрема українського автохтонного населення, яке проживає з давніх-давен на історичних землях нашого народу – Лемківщина й Підляшшя (Польща), Пряшівщи-

на (Словаччина), Берестейщина (Білорусь), Мараморош й частина Буковини (Румунія), за потребою і дальших;

- звернутися з вимогою до Уряду України визнати членів ОУН-УПА воюючою стороною і зрівняти їх у правах з воєнними ветеранами України;
- звернутися з рішучою вимогою до Уряду України, щоб українська мова, як державна, була обов'язково діючою в усіх школах, навчальних закладах, у державних і громадських установах, а також і в Посольствах Української держави у світі;
- підтримати заходи Світового Конгресу Українців (СКУ) для структурування східної діаспори та, в міру своїх можливостей, допомагати українським громадам в Російській Федерації здобути право національних меншин на рівні прав російської національної меншини в Україні;
- допомагати Україні в побудові національно-демократичного ладу та соціально-ринкових відносин і сприяти у співпраці між Україною та європейськими державами;
- підтримувати усі заходи України щодо співпраці та її вступу в політичні й економічні структури Європейського Союзу та реалізувати в країнах проживання українських нацменшин програми, які цим заходам сприяють;
- IX-ий З'їзд доручає Президії в часі нової каденції подбати про підготовку і проведення Європейського Конгресу української молоді Європи;
- Учасники IX-го З'їзду вважають, що старша назва – русини, і новіша – українці – означають ту саму національну приналежність, та гостро засуджують антиукраїнську діяльність представників «політичного русинізму», які намагаються розбити українську спільноту на дві окремі національності на користь чужих сил.
- Беручи до уваги суспільно-політичні обставини, але й прохання поодиноких українських громад в окремих європейських державах, Президія ЕКУ, з метою громадсько-політичної і моральної підтримки їхньої діяльності, вирішила провести III-тю і IV-ту Річні наради ЕКУ в Словаччині (1998 і 1999 роках).

Чому 3 рази підряд в Словаччині? З усіх українських громад, організованих в ЕКУ, найгірша ситуація є між автохтонним населенням Словаччини,

14-16.11.1997 р. – IX-ий З'їзд, Кошиці. – зліва: доц. Юрій Бача, Рудольф Шустер – майбутній президент Словаччини, Левко Довгович, перший заступник голови ЕКУ.

тобто на Пряшівщині, де відбувається інтенсивна денаціоналізація українців.

***

3 грудня 1997 року – Будапешт

3 грудня 1997 року відбулася зустріч голови ЕКУ Левка Довговича з керівництвом ТУКУ у зв'язку з підготовкою відкриття меморіальної дошки з нагоди 160-ліття видання першодруку альманаху «Русалка Дністровая» в Будапешті. Виникли певні труднощі з двомовним підписом під меморіальною дошкою – українською та угорською мовою. Голова ТУКУ Ярослава Хортяні запросила голову ЕКУ Левка Довговича до зустрічі з представниками Міністерства культури Угорщини та мерії міста Будапешта, які були проти двомовного напису. Пропонували підпис тільки угорською мовою. Протест Ярослави Хортяні з підтримкою та зауваженнями голови ЕКУ, що таке ставлення свідчить про певну дискримінацію української національної меншини Угорщини і, що у зв'язку з цим, із секретаріату ЕКУ в Лондоні буде надісланий лист на компетентні установи Європи – дозвіл був даний.

Відбулася і участь на прощальному вечорі з Послом України п. Ткачем, оскільки його каденція в посольстві закінчувалася. Послом України в Угорщині був призначений Орест Климпуш.

***

11 січня 1998 року засідання Президії ЕКУ в Кошицях

Учасниками на засіданні Президії ЕКУ 11 січня 1998 року в Кошицях (Словаччина) були члени Президії: голова ЕКУ **Левко Довгович** (Словаччина), 1-ий заступники голови **Ірена Сп'єх** (Німеччина) та 2-ий заступник **Юрій Рейт** (Польща), голова секретаріату **Любомир Мазур**, генеральний секретар **Федір Курляк** та скарбник **Маркіан Шептицький** (всі з Великобританії). Зроблено підсумки реалізації постанов з попередніх Річних зборів ЕКУ та IX-го З'їзду ЕКУ в листопаді 1997 року в Кошицях. Домовлено, хто з членів Президії візьме участь 20 лютого 1998 року в Будапешті на відкритті меморіальної дошки, присвяченої альманаху «Русалка Дністровая». Обговорено організаційні справи підготовки і реалізації III-тіх Річних зборів у листопаді 1998 року в Кошицях. Обговорено пропозицію голови ЕКУ щодо організації зустрічі української молоді Європи.

***

24 січня 1998 року – зустріч з Президентом України Леонідом Кучмою

24 січня 1998 року, у Високих Татрах (Словаччина) відбулася зустріч керівництва СРУСР та голови ЕКУ Левка Довговича з Президентом України Леонідом Кучмою з нагоди його офіційної зустрічі з Президентами центральноєвропейських держав. Керівництво СРУСР передало Президентові лист, в якому висловило ряд прохань про підтримку діяльності СРУСР у зв'язку з незавидним станом, в якому знаходиться українська нацменшина в Словаччині. Голова ЕКУ також передав Президентові листа від Президії ЕКУ про підтримку діяльності організацій-членів ЕКУ в окремих державах Європи зі сторони України, хоч би на такому рівні, як це роблять уряди Угорщини, Словаччини, Польщі та Росії до своїх національних меншин за кордоном.

***

30 січня 1998 року – Прага, зустріч з керівництвом УІЧР та організації «Об'єднання українців Чехії».

На запрошення голови УІЧР Лідії Райчинець, голова ЕКУ Левко Довгович брав участь на зустрічі керівництва УІЧР та Об'єднання українців Чехії, котре надіслало Президії ЕКУ до Лондона запит, за якими критеріями була УІЧР прийнята в члени ЕКУ. Голова ЕКУ пояснив прийняття УІЧР в члени ЕКУ, і запропонував обом організаціям об'єднатися. На жаль, до об'єднання не дійшло. Згодом організація Об'єднання Українців Чехії перестало працювати.

Відбулася і офіційна зустріч з Послом України в Чехії п. Озадовським. Обговорено рівень співпраці УІЧР з Посольством України.

19-21.2.1998 р. відкриття меморіальної дошки «Русалка Дністровая», Будапешт – зліва до права: проф. Мушинка, Павло Богдан – СРУСР/ЕКУ, Ірина Сп'єх – ЦПУН/ЕКУ, Єліян Квасниця – скульптор (Львів), Левко Довгович ЕКУ/ПЛАСТ, Олег Турик – архітектор (Будапешт), Ярослава Хортяні – ТУКУ/ЕКУ (держить в руках 160 – літню книжку «Русалка Дністровая»), Юрій Рейт – ОУП/ЕКУ, Любомир Мазур – СУБ/ЕКУ, Ярослав Бурда – СРУХ/ЕКУ, Юрій Кравченко – ТУКУ

***

19-21 лютого 1998 року – відкриття меморіальної дошки «Русалка Дністровая»

З ініціативи голови Товариства української культури Угорщини (ТУКУ) Ярослави Хортяні, 20 лютого 1998 року на будинку університетської друкарні в Будапешті, під патронатом Посла України Ореста Климпуша, представників Міністерства культури Угорщини та мера міста Будапешт, відбулось урочисте відкриття меморіальної дошки, присвячене 160-річчю видання альманаху «Русалка Дністровая». Дошка встановлена на будинку, в якому у 1837 році альманах вийшов друком.

Урочистості відкрила голова ТУКУ Ярослава Хортяні, яка, відкриваючи церемонію українською та угорською мовами, говорила про почуття, які опановують кожного свідомого українця при згадці альманаху «Русалка Дністровая», котрий став символом духовного відродження нації. З вітальними промовами виступили Посол України **Орест Климпуш**, мер Будапешту **Андреа Солнокі,** радник прем'єр-міністра України **Дмитро Ткач** та голова ЕКУ **Левко Довгович**, який свою промову виголосив українською та угорською мовами.

Альманах пройшов тернистим шляхом. Австрійський уряд заборонив його видання і у Львові, і у Відні. Шеф австрійської поліції у Львові висловився доволі ясно: «Ці безумці... хочуть воскресити... мертву русинську націю»[1].

1 Шпак Віктор. Будитель Галичини. 6 листопада — 200 років з дня народження Маркіяна Шашкевича, роль якого в національному відродженні українства донині недооцінена // Урядовий Кур'єр, 2011. - 5 листопада. Режим доступу: https://ukurier.gov.ua/uk/articles/buditel-galichini/.

Рукопис до друку підписав угорський цензор Надь. Було надруковано 1000 екземплярів. 800 примірників, надісланих у Львів, австрійська цензура конфіскувала і зліквідувала, а решта 200 примірників розійшлося по світі, один з них зберігся і в університетській бібліотеці в Будапешті.

На відкритті меморіальної дошки було присутніх близько 200 осіб, між якими були представники української громадськості Угорщини та угорського уряду, мешканці Будапешта, посольства України, гості з України, члени ТУКУ. Присутня була і Президія ЕКУ в такому складі: голова ЕКУ **Левко Довгович,** 1-ий заступник голови ЕКУ **Ірена Сп'єх**, 2-ий заступник **Юрій Рейт**, голова секретаріату **Любомир Мазур** і інші закордонні гості. Завдяки голові ТУКУ Ярославі Хортяні, «Русалка Дністровая», образно кажучи, повернулася до Будапешту після 160 років у вигляді прекрасної мистецької меморіальної дошки.

***

18-20 квітня 1998 р. – Загреб, 80-річчя Незалежності України

На запрошення голови товариства «Просвіта» та Культурно-просвітнього товариства русинів-українців міста Загреб (Хорватія) Славка Бурди, відбулася участь голови ЕКУ **Левка Довговича** на урочистому святкуванні 80-річчя проголошення незалежності України (1918). Святкування проходило під патронатом Президента Хорватії за участі посадових осіб міста Загреб, голови Українсько-Хорватської дружби **Івана Трнокопа**, представників українських організацій Сербії, Угорщини. Голова ЕКУ подякував організаторам за відзначення такого визначного історичного ювілею.

***

Травень 1998 р. – зустріч з головою СРУ Хорватії Іринеєм Мудрим

В травні 1998 року відбулася зустріч у Кошицях (Словаччина) голови ЕКУ Левка Довговича з головою Союзу русинів і українців Хорватії (СУРХ)[25] Іринеєм Мудрим, його заступником Теодором Фріцьим, Борисом Гралюком та секретарем СУР Гавриїлом Такачом. Керівництво СУР цікавилося роботою ЕКУ і розпитували про можливості вступу СУР в члени ЕКУ.

8 серпня 1998 р. – Молодіжний табір української молоді – Угорщина

8 серпня 1998 року, голова ТУКУ Ярослава Хортяні запросила голову ЕКУ Левка Довговича провести гутірку-бесіду для учасників II-го Міжнародного літнього табору української молоді на теми «Що таке молодіжна організація ПЛАСТ та громадські об'єднання Світового українства УВКР, СКУ та ЕКУ».

***

5-6 вересня 1998 р. III З'їзд Союзу Українців Румунії

На запрошення голови Союзу українців Румунії (СУР)[26] Степана Ткачука, голова ЕКУ Левко Довгович (Словаччина) і генеральний секретар ЕКУ Федір Курляк (Англія) 5-6 вересня 1998 року брали участь у нарадах III-го З'їзду СУР в Бухаресті, Румунія. Пройшли офіційні зустрічі з працівниками українського посольства, з чільними представниками румунського уряду. Було зроблено оцінку діяльності СУР, дано високу оцінку співпраці СУР з Україною. Голова СУР Степан Ткачук висловив і таку оцінку щодо співпраці з Посольствами України: «Були нещастя з останніми двома Послами Украї-

5-6.9.1998 р. III З'їзд Союзу Українців Румунії.

ни, які втручалися у громадські справи і лише розколювали громаду».

Вирішувалося і питання непорозумінь між СУР та організацією Демократичний Союз Українців у Румунії, що, за словами Степана Ткачука, негативно діє на загальнодержавну діяльність СУР. Після переговорів голови ЕКУ Левка Довговича та генерального секретаря ЕКУ Федора Курляка з обома фракціями, справу вдалось частково полагодити на користь української громади Румунії.

***

19-20 вересня 1998 року – святкування 30-річчя заснування Союзу русинів і українців, Загреб, Хорватія

19-20 вересня 1998 року реалізовано в Загребі святкування 30-річчя заснування Союзу русинів і українців Хорватії. На запрошення голови Союзу Іренея Мудрого, у святкуванні брав участь голова ЕКУ Левко Довгович. Учасниками святкування були посадові особи мерії міста, голова Українсько-Хорватської дружби Іван Трнокоп. Вітання з нагоди ювілею надійшли від СКУ, УВКР. Вітального листа від Президії, Секретаріату та організацій-членів ЕКУ зачитав голова ЕКУ Левко Довгович.

3-4 жовтня 1998 р., Прага, ювілей Педінституту ім. Драгоманова

Крайова організація під назвою Українська Ініціатива у Чеській Республіці, член ЕКУ, у співпраці з Міністерством освіти України, Товариством «Україна-Світ», Посольством України в Чеській Республіці, зорганізувала 3 жовтня 1998 року Міжнародну конференцію з нагоди 75-річчя від дня заснування в Празі Українського високого педагогічного інституту ім. Драгоманова. На запрошення голови УІЧР Лідії Райчинець, голова ЕКУ Левко Довгович брав участь у цьому непересічному заході і привітав присутніх вітальним листом від Президії, Секретаріату та організацій-членів ЕКУ. З доповідями виступили науковці з України та Чехії. Гостями Конференції були і представники українців з Сибіру, тобто з Тюменської області Російської Федерації, на чолі з головою Української організації області Павлом Клименком.

***

20-22 листопада 1998 р., Кошиці – III-тя річна нарада ЕКУ

20-21 листопада 1998 року, в місті Кошиці, Словаччина відбулася III-тя Річна нарада ЕКУ, яку відкрив і привітав присутніх голова ЕКУ **Левко Довгович** (Словаччина). Була обрана робоча президія в такому складі: голова **Левко Довгович**, 1-ий заступник голови ЕКУ **Ірена Сп'єх** (Німеччина), голова секретаріату **Любомир Мазур** та генеральний секретар **Федір Курляк** (Великобританія). Були обрані робочі комісії: резолюційна – **Юрій Бача** (Словаччина), **Люба Фостун** (Великобританія**), Лідія Райчинець** (Чехія); контрольно-ревізійна – **Ірина Сп'єх** (Німеччина), **Гавриїл Такач** (Хорватія), **Павло Богдан** (Словаччина).

Нарада прийняла в дійсні члени ЕКУ такі крайові центральні організації: **Репрезентативний комітет української громади Франції** (РКУГФ)[27] – голова Богдан Копчук, **Союз русинів і українців Хорватської республіки** – голова Іреней Мудрий, **Українська асоціація творчої інтелігенції «Світ культури» Боснії** (УАТІ-СК)[28] **–** голова о. Петро Овад, **Українська ініціатива Чехії** (УІЧР) – голова Лідія Райчинець. Виправдалися і передали уповноваження такі країни**: Бельгія –** Омелян Коваль**, Литва –** Віктор Чернишук**, Іспанія –** Теодор Барабаш**, Естонія –** Віра Коник**, Польща –** Юрій Рейт**, Швеція –** Ірена Сушельницька. Таким чином у Нараді брало участь 14 країн Європи. Прямо 8 країн: **Боснія, Великобританія, Німеччина, Румунія, Словаччина, Франція, Хорватія, Чехія.** Непрямо 4 країни: **Бельгія, Естонія, Іспанія, Литва.**

Умовно прийнято в члени ЕКУ **Об'єднання Лемків (Польща)** – голова Стефан Гладик, **Союз русинів-українців Словацької Республіки** (СРУСР) – голова Іван Лаба, **Спілка українців Латвії** (СУЛ)[29]**, –** голова Іван Наливайко, **Товариство української культури Угорщини** (ТУКУ) – голова Ярослава Хортяні. Термін «умовно» означає, що наведені організації мають надіслати Секретаріату ЕКУ додатково необхідні письмові матеріали для прийняття в члени ЕКУ.

Слідувало звітування голови ЕКУ Левка Довговича та голови секретаріату ЕКУ Любомира Мазура, скарбника Маркіяна Шептицького. Далі звітували голови 11-ти організацій-членів ЕКУ з 8 держав Європи: **Боснія** – Григорій Овад, **Великобританія** – Федір Курляк (СУБ), Люба Фостун (ОУЖВ)[30], **Німеччина** – Ірина Сп'єх, **Румунія** – Степан Ткачук, **Словаччина** – Юрій Бача, **Франція** – Богдан Копчук, **Хорватія** – Гавриїл Такач, Звонко Костельник та **Чехія** – Лідія Райчинець.

III-тя Річна нарада ухвалила 18 постанов. Наводимо тільки окремі:

- учасники Річної наради пропонують зорганізувати перший Конгрес української молоді Європи;
- учасники Річної наради, ознайомившись зі змістом проекту СКУ щодо праці УВКР, погоджується з проектом і уповноважують делегатів ЕКУ підтримати СКУ в тому ж самому напрямі на VII-му Конгресі СКУ 2-6 грудня 1998 року у Торонто (Канада);
- учасники Річної наради надішлють листа Міністерству закордонних справ України стосовно відсутності української мови в окремих Посольствах України та слабу співпрацю окремих Посольств з українськими організаціями в даній країні;
- ЕКУ закликає проводи своїх складових частин активно включитися в акцію надавання гуманітарної допомоги потерпілим від повені мешканцям Закарпаття.

Всі попередні Постанови з довготривалою дією залишаються й надалі до виконування.

***

2-6 грудня 1998 р. – VII Конгрес СКУ – Торонто

В днях 2-6 грудня 1998 року проходив у Торонто (Канада) VII-ий Конгрес СКУ під кличем «**Сильна діаспора – сильна Україна».** У середу 2 грудня відбулося урочисте відкриття Пленарної сесії VII-го Конгресу СКУ. До почесної Президії покликано представників західної й східної діаспори та представників організацій з Європи: **Лідію Райчинець** (Чехія), **Ірину Сп'єх** (Німеччина), **Омеляна Коваля** (Бельгія), **Левка Довговича** (Словаччина), **Любомира Мазура** (Великобританія).

З грудня делегати вислухали звіти крайових репрезентацій, Президії і секретаріату СКУ, Рад і Комісій СКУ. 4 грудня за округлими столами були зачитані, між іншим, і доповіді на такі теми: «Українська діаспора на перехідному етапі», «Роль і завдання СКУ на новому етапі», «Діаспора й Україна». Опісля слідували доповіді голови Об'єднання Лемків у Польщі **Олександра Маслея** «Про відносини поляків й української національної меншини», голови Об'єднання українців у Росії **Олександра Руденка-Десняка** «Про ліквідацію елементарних прав українців в Росії» та голови ЕКУ **Левка Довговича** на тему «Сучасний стан української нацменшини в Словаччині».

В суботу 5 грудня відбулися вибори нового керівництва СКУ на дальшу виборчу каденцію 1998-2003: **Аскольд Лозинський** – голова СКУ (США), **Марія Шкамбара** (Канада) – 1-ий заступник, **Оксана Соколик** (Канада) – 2-ий заступник, **Віктор Педенко** (Канада) – генеральний секретар, **Христя Бідяк** (Канада) – скарбник. Заступниками голови СКУ були обрані: **Василь Верига** (Канада), **Йосиф Вельгач** (Бразилія), **Ігор Гавдяк** (США), **Левко Довгович** (Словаччина), **Юрій Іваник** (Аргентина), **Любомир Мазур** (Великобританія), **Стефан Романів** (Австралія).

До резолюції VII-го Конгресу СКУ голова ЕКУ, після консультації з присутніми делегатами з Європи, запропонував включити такі пункти:

- СКУ за пропозицією ЕКУ звертається до Уряду України, щоб в усіх офіційних документах стосовно українських меншин, які проживають на українських історичних землях у Польщі, Словаччині, Білорусі, Росії, Румунії та інших країнах Європи, застосовувався термін «Українське автохтонне населення», а не «Українська діаспора».
- СКУ за пропозицією ЕКУ звертається до Уряду України, щоб Україна захищала інтереси українських громад, які проживають поза межами України, хоч би в такій мірі, як це роблять Росія, Угорщина, Словаччина та інші держави щодо своїх нацменшин на теренах інших держав.
- СКУ за пропозицією ЕКУ закликає Міжкрайові та Крайові Центральні Громадські Репрезентації та все українське громадянство активно включатись в акцію надавання гуманітарної допомоги потерпілим від повені в Закарпатті та українським селам в Румунії.

***

Крім наведених зустрічей у 1998 році, Левко Довгович, з позиції голови ЕКУ, брав участь у подальших зустрічах і акціях. Головніші:

15 січня – зустріч із членами Координаційної Ради Русинів-Українців Словаччини. Подано інформації про перебіг та результати IX-го З'їзду ЕКУ в Кошицях.

28 березня – участь у Пряшеві на II. З'їзді політичного руху «Піддуклянська Демократична Громада». В дискусії подано інформації про IX-тий З'їзд ЕКУ в Кошицях.

2-6.12.1998 р. – Президент ЕКУ, Левко Довгович звітує на VII-му конгресі Світового конгресу Українців в Торонто

21 квітня – на запрошення Посольства України в Словаччині взяв участь в «Українсько-Словацькому господарському дні» у Пряшеві – зустріч підприємців з навколишніх держав.

6 вересня – на запрошення Посольства України в Словаччині голова ЕКУ взяв участь у відзначенні 7-ої річниці Незалежності України в Братиславі.

1998 рік – участь голови ЕКУ на засіданнях організації-члена ЕКУ – Координаційної Ради русинів-українців Словаччини в Пряшеві.

***

23-24 січня 1999 рік – Будапешт, виборча комісія

23-24 січня 1999 року, на запрошення Центральної виборчої комісії Угорщини, голова ЕКУ Левко Довгович був спостерігачем на виборах державного самоврядування української національної меншини Угорщини. Голова ЕКУ передав лист угорською мовою від Президії та секретаріату ЕКУ голові державної виборчої комісії Угорщини, в якому висловив подяку Угорському уряду за визначну підтримку і допомогу українській нацменшині в Угорщині.

Після виборів, на зустрічі з керівництвом ТУКУ, прийнято рішення здійснити зустріч української молоді Європи у жовтні 1999 року в Будапешті.

***

7 травня 1999 р. – Прага, ЗВЗ УІЧР

7 травня 1999 року, на запрошення голови Управи УІЧР Лідії Райчинець – участь голови ЕКУ Левка Довговича на річних Звітно-виборчих зборах УІЧР, організації-члена ЕКУ, та зустріч з українською громадою міста Праги. Передано вітального листа від Президії й секретаріату ЕКУ та організацій-членів ЕКУ. Відбулася і зустріч членів проводу УІЧР та голови ЕКУ з Послом України в Чеській Республіці. Голова ЕКУ цікавився співпрацею між Посольством України та УІЧР.

***

19-20 травня 1999 р. – Київ УВКР

19-20 травня 1999 року, на запрошення Керівництва УВКР, голова ЕКУ Левко Довгович взяв участь у черговому засіданні Ради УВКР та у науково-практичному семінарі керівників українських мас-медіа з України, східної та західної діаспори та українського автохтонного населення з різних країн Середньої Європи. Зорганізовано поїздку учасників семінару на могилу Тараса Шевченка в Каневі. Частину учасників закордоння поділено на групи для зустрічей з громадами кількох міст і сіл на Черкащині.

«Наради Ради УВКР в Києві відбулися в днях 19-20 травня 1999 року. Першого дня учасників нарад прийняв Президент України Л. Кучма, де більшість делегатів з країн діаспори могли виступити. СКУ репрезентували президент Аскольд Лозинський, Генеральний секретар Віктор Педенко і перший заступник президента Марія Шкамбара. ЕКУ репрезентував голова – мгр. Левко Довгович. Від ГРУГОБУДК виступав мгр. О. Коваль. На нарадах заслухано звіти за проведену діяльність УВКР... Розглянуто питання української державницької ідеології – доповідь проф. А. Погрібного...»[2].

Відбулася і неформальна зустріч голови УВКР **Івана Драча**, голови Секретаріату УВКР **Олександра Шокало** з Президентом СКУ **Аскольдом Лозинським** та головою ЕКУ **Левком Довговичем**. Президент СКУ підняв питання розрахункових звітів і висловив бажання довідатися, на що були використані членські внески СКУ в касу УВКР. На жаль, такий звіт не було отримано. З боку О. Шокало були подані досить сумнівні пояснення. Така сама відповідь була дана і голові ЕКУ щодо членських внесків ЕКУ. Після такого пояснення голова ЕКУ попередив, що якщо не будуть дані точні письмові розрахунки, ЕКУ, під час його головування, не виплачуватиме членських внесків УВКР.

***

22-23 травня 1999 р. – Хорватія, Фестиваль культури

На запрошення Союзу русинів і українців Хорватської Республіки **–** участь голови ЕКУ Левка Довговича у Фестивалі культури русинів і українців під назвою «Петрівський дзвін 99» у Петрівцях, біля Вуковару. В рамках імпрези відбулися зустрічі з керівництвом СРУХР. Голова ЕКУ інформував про плановану зустріч української молоді Європи в жовтні 1999 року в Будапешті, та про IV-ту Річну нараду голів організацій-членів ЕКУ в листопаді 1999 року в Кошицях.

***

2 «Вісті», Двомісячник українського допомогового комітету Бельгії, № 4/544, липень-серпень 1999

Ждиня, Лондон, Будапешт, Мюнхен 1999

23-24 липня 1999 р. – «Лемківська ватра» (Ждиня)

23-24 липня 1999 року, на запрошення Об'єднання Лемків в Польщі (ОЛП) голова ЕКУ Левко Довгович був учасником 17-го свята «Лемківська ватра» у селі Ждиня, Польща. Вітання від УВКР прочитав голова Іван Драч. Голова ЕКУ передав вітання від СКУ та Президії і складових частин ЕКУ Керівництву ОЛП та усім присутнім в амфітеатрі. Голова ЕКУ брав участь і у засіданні Президії Світової федерації Лемків.

***

22-28 серпня 1999 р. – Президія ЕКУ в Лондоні та святкування 8-ї річниці Незалежності України.

22-28 серпня 1999 року – перебування голови ЕКУ Левка Довговича в Лондоні. 23 серпня голова взяв участь у святкуванні 8-ої річниці Незалежності України в місті Нотінггам. Голова ЕКУ виступив з вітальним словом з нагоди річниці Незалежності України перед добре зорганізованою українською громадою міста Нотінгам.

24 серпня – участь у святкуванні 8-ої річниці Незалежності України в Домі лондонського відділу СУБ. Учасником святкувань був і Посол України у Великобританії, проф. Володимир Василенко. З вітальним словом перед українською громадою міста Лондон виступили Посол України, голова ЕКУ Левко Довгович та голова секретаріату ЕКУ Любомир Мазур. Голова ЕКУ своє письмове вітання доповнив ще усною подякою: «...Дозвольте висловити щиру подяку членам секретаріату ЕКУ Любомиру Мазуру, Федору Курляку та Маркіяну Шептицькому за їхню жертвенну роботу для ЕКУ на засадах добровільності. Далі дозвольте з цього місця подякувати і організаціям-членам ЕКУ за їхню віддану роботу не тільки на користь українських громад у країнах їхнього поселення, але й на честь і славу багатостраждальної, але нескореної України. Організації-члени ЕКУ у країнах Європи є інколи кращими амбасадорами України, ніж окремі професійні амбасади – честь виняткам». За такі слова голова ЕКУ отримав чималий докір від Посла України Володимира Василенка.

Голова ЕКУ, під час офіційних відвідин українських громад в окремих європейських державах, завжди висловлював прохання до керівництва організацій-членів ЕКУ влаштувати зустріч із Послами України в даних країнах. В Лондоні пройшла також зустріч із Послом проф. Володимиром Василенком, за присутності голови СУБ Любомира Мазура та генерального секретаря Федора Курляка. Під час

18-20.9.1999 р. – Після наради президії ЕКУ, Будапешт – зліва: радник посольства України, О. Климпуш, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Угорщині, Я. Хортяні, голова ТУКУ, Угорщина, В. Педенко, генеральний секретар СКУ, Канада, Л. Довгович, голова ЕКУ, Словаччина, Л. Мазур, голова секретаріату ЕКУ, Англія.

аудієнції обговорено справу надання безкоштовних віз в Україну хоч би для керівників українських організацій Європи. Щодо співпраці працівників Посольства з організацією Союзу Українців Британії, голова СУБу висловився, що могла б бути трохи кращою. Між головою ЕКУ і Послом відбувся, якщо можна так характеризувати, змістом трохи дивний діалог:

- Пане Левку, якщо можу вас так неофіційно величати. Я був у Бразилії, наші українці там бідують. Який ваш погляд на таку пропозицію, щоб ми з вами, як головою ЕКУ, разом з Президентом СКУ Аскольдом Лозинським, поїхали в Бразилію і переконали наших земляків переселитися на Крим, щоб доповнити в Криму український етнос.
- Ваша ексцеленція, думка не погана, але дозвольте запитати, чи Україна в сучасності є спроможна забезпечити переселенцям з Бразилії відповідні умови помешкання і роботу в Криму, хоч би такі, які вони мають в Бразилії?
- Відповідь на таке запитання не отримав.
- 25 серпня пройшло в Лондоні чергове засідання Президії ЕКУ за участі голови ЕКУ Левка Довговича, 1-го заступника голови Ірени Сп'єх, голови секретаріату Любомира Мазура генерального секретаря Федора Курляка та скарбника ЕКУ Маркіяна Шептицького. Крім обговорення організаційних питань урядово-адміністративного порядку, пов'язані з діловодством Президії ЕКУ від III-ої Наради ЕКУ в листопаді 1998 року в Кошицях, головна увага була приділена тогорічному урочистому відзначенню 50-річчя ЕКУ, колишнього КОУГЦУ. Президія ЕКУ вирішила, що у 1999 році «Золотий ювілей ЕКУ» відзначатиметься двома заходами європейського масштабу:

- Ювілейна Конференція Української молоді Європи – Будапешт, Угорщина (з підтримкою Уряду Угорщини);
- IV-та ювілейна Річна нарада голів складових частин ЕКУ під патронатом Президента Словаччини та участь на IX-му Міжнародному Фестивалі Духовної пісні східного обряду в Кошицях, Словаччина.

***

18-20 вересня 1999 р. – Будапешт, організаційні справи у зв'язку з зустріччю української молоді Європи в Будапешті.

18-20 вересня 1999 року відбулася в Будапешті зустріч голови ЕКУ з керівництвом та головою ТУКУ Ярославою Хортяні. Обговорено організаційні справи та можливості фінансування зустрічі української молоді Європи 22-23 жовтня 1999 року в Будапешті.

***

15-17 жовтня 1999 р. – Мюнхен: 40-річчя з дня смерті С. Бандери.

15-17 жовтня 1999 року голова ЕКУ Левко Довгович брав участь у відзначенні скорботного 40-річчя з дня смерті Степана Бандери в Мюнхені. Над могилою Провідника прочитав скорботного листа-подяки від Президії та секретаріату ЕКУ, від складових частин ЕКУ та від себе особисто і своїх побратимів з концентраційних таборів на Сибіру. Поклав букет квітів на могилу Степана Бандери.

Будапешт, Кошиці та пригода на кордоні 1999

***

22-24 жовтня 1999р. – Будапешт – зустріч української молоді Європи в Будапешті.

22-23 жовтня 1999 року у Будапешті, з нагоди золотого ювілейного року КОУГЦУ-ЕКУ – 50-річчя діяльності, та з ініціативи голови ЕКУ Левка Довговича й голови ТУКУ Ярослави Хортяні, було зорганізовано першу європейську конференцію під назвою «Українська молодь Європи на порозі XXI віку». Конференцію фінансово й технічно забезпечили Державне самоврядування української національної меншини та Товариство Української культури в Угорщині (ТУКУ).

У Конференції брало участь понад 80 осіб, з того 56 представників-делегатів української молоді з 18 європейських країн, а саме: **Австрії, Білорусі, Боснії, Великобританії, Голландії, Греції, Данії, Естонії, Німеччини, Польщі, Румунії, Словаччини, Угорщини, України, Франції, Хорватії, Чехії, Швейцарії.** Офіційними гостями Конференції були Надзвичайний і Повноважний Посол України в Угорщині **Орест Климпуш**, речник Державного комітету Угорщини у справах національних меншин **Тошо Дончев**, генеральний секретар СКУ **Віктор Педенко**. Далі були присутніми голови місцевих самоврядувань українців Будапешта: **Катерина Піллер** – Будапешт-Старе місто, **Єлизавета Ладані** – IV-ий район Будапешта та **Наталія Шойтош** – м. Сегед, **Юрій Кравченко** – м. Комаром й інші гості з Угорщини та із закордоння.

Конференцію відкрив голова ЕКУ Левко Довгович. Він передав слово голові ТУКУ Ярославі Хортяні, головному спонсорові зустрічі. Голова секретаріату ЕКУ Любомир Мазур ознайомив присутніх із 50-ти літньою історією та діяльністю КОУГЦУ-ЕКУ. Після цього делегати 18 країн інформували учасників Конференції про громадське життя українців у країнах їхнього проживання, з наголосом про діяльність української молоді. Далі були запропоновані такі теми для обговорення:

1. Українська молодь Європи – Україна-Світове українство.
2. Збереження української ідентичності – релігія, мова, культура.
3. Українська молодь Європи та суспільно-громадське життя.
4. Освіта й професія – необхідність для української молоді.
5. На кінцевій пленарній сесії були ухвалені постанови для охоплення усіх вікових категорій і застосовування усіх можливих та доступних в сучасності методів для покращення взаємодії української молоді Європи, координації спільних дій, підвищення національної свідомості підростаючого покоління. Учасники Конференції вважають необхідним:

- ЕКУ спільно з Міністерством освіти України випрацює проект навчання в Україні української молоді діаспори та автохтонних поселень;
- ЕКУ надішле офіційне звернення Президентові й Уряду України з проханням надавати практичну допомогу українським організаціям за кордоном книжками, періодичними виданнями та мультимедійними засобами;
- рекомендувати ЕКУ створити комісію для координації недільних шкіл, українознавства і взагалі питання освіти для українських дітей у країнах Європи;
- налагодити регулярні контакти з українськими державними та громадськими інституціями з метою отримати від них посильну допомогу у здійсненні молодіжних проектів;
- розробити програму проведення спільних міжнародних молодіжних таборів.

22-24.10.1999р. – Конференція української молоді Європи, Будапешт – зліва: Л. Мазур, голова секретаріату ЕКУ, голова ЕКУ Л. Довгович – відкриває конференцію, Я. Хортяні, голова ТУКУ, Угорщина.

Для координації спільних дій при реалізації прийнятих постанов і підготовку статуту Європейського конгресу української молоді (ЕКУМ)[25] та її керівних органів, Конференція обрала 9-ти членну «Координаційну раду української молоді при ЕКУ» у такому складі: голова **Петро Тима** – Польща, члени: **Григорій Овад** – Боснія, **Наталка Бадзьо** – Естонія, **Павло Друль** – Німеччина, **Роман Довгович** – Словаччина, **Орест Гралюк** – Хорватія, **Мирослав Пітулей** – Україна, **Ігор Шипайло** – Угорщина, **Богдан Райчинець** – Чехія.

Наприкінці 1-ої Конференції ЕКУМ голова ЕКУ Левко Довгович подякував від свого імені та імені Президії ЕКУ проводу ТУКУ під керівництвом Ярослави Хортяні, головному спонсору Конференції, усім делегатам, гостям і учасникам. «Завдяки всім учасникам Конференція була успішною, що констатували усі присутні й гості, зокрема молоді делегати» (з Протоколу Конференції).

***

У зв'язку з Конференцією в Будапешті сталась цікава подія на словацькому кордоні. Голову ЕКУ з дружиною, сином Романом і їхню автомашину перевіряли близько двох годин всупереч тому, що вже десять років тому розпався комуно-тоталітарний режим у Чехословаччині. Виходить, що «ангели-хоронителі» і надалі «берегли» Левка Довговича, як протягом його цілого життя і в Україні, і в Чехії, і в самостійній Словаччині. Згодом виявилося, що «SIS», тобто таємна служба Словаччини, побоювалась, щоб голова ЕКУ не вивіз за кордон якісь «секретні» документи. Завдяки синові голови ЕКУ, редакторові Святославу Довговичу, про цей інцидент досить широко інформували громадськість і словацькі, і чеські мас-медіа.

***

3-5 листопада 1999 р. – IV річна нарада, Кошиці

3-5 листопада 1999 року відбулася у Кошицях IV-та Річна нарада голів організацій-членів ЕКУ, присвячена золотому ювілею, тобто 50-річчю заснування КОУГЦУ-ЕКУ. Перша сесія урочистого засідання була присвячена відзначенню золото-ювілейного року КОУГЦУ-ЕКУ. Урочисте засідання відкрив голова ЕКУ Левко Довгович (Словаччина), і попросив православного й греко-католицького священиків – оо. Івана Глеганича (Словаччина) та Петра Овада (Боснія) провести спільну молитву.

Обрано робочу президію: голова ЕКУ **Левко Довгович**, члени Президії – голова секретаріату **Любомир Мазур**, генеральний секретар **Федір Курляк**, почесний голова ЕКУ **Омелян Коваль**, засновник та основоположник КОГЦУ. Далі у президію покликано почесних гостей: Посла України в Словаччині **Юрія Рилача**, Президента СКУ **Аскольда Лозинського,** завідуючого канцелярією Президента Словаччини **Йосифа Широтняка** та учасників установчих зборів КОУГЦУ, котрі проходили в Лондоні у 1949 році – **Ярослава Гавриха** з Англії та **Омеляна Кушпета** з Голландії. Були обрані робочі комісії Річної наради: резолюційна – **Омелян Коваль** (Бель-

гія), **Борис Гралюк** (Хорватія), **Люба Фостун** (Великобританія); контрольно-ревізійна – **Омелян Кушпета** (Голландія), **Олександр Трансмунд-Журавель** (Данія), **Юрій Чайківський** (Естонія).

Перша сесія урочистої Наради завершилася вручанням нагород. Президент СКУ, Аскольд Лозинський, вручив найвищу нагороду СКУ – Медаль св. Володимира Великого – почесному голові ЕКУ Омеляну Ковалю і голові ЕКУ Левку Довговичу, та передав почесні грамоти з текстом **«За визначну працю у зміцненні української громади в Європі та для добра Української Держави»**.

З ініціативи Левка Довговича та Любомира Мазура, до 50-річчя КОУГЦУ-ЕКУ, була видана брошура англійською та українською мовами з назвою «Європейський конгрес українців – 50-ліття», автор – голова секретаріату ЕКУ Любомир Мазур. Брошуру отримали усі учасники IV-ої Річної наради. Нарада відбувалася під патронатом Президента Словацької республіки **Рудольфа Шустера**. Офіційними гостями Наради були посол України в Словаччині **Юрій Рилач**, Президент СКУ **Аскольд Лозинський**, завідуючий канцелярією Президента Словаччини **Йосиф Широтняк**, представники Міністерств Словацької Республіки: культури – **Габріела Ярябікова**, закордонних справ – **Марек Бенчіч**, представник Міністерства освіти України – **Оксана Волошин** та учасники установчих зборів КОУГЦУ, котрі проходили в Лондоні у 1949 році – **Ярослав Гаврих** з Англії, **Омелян Коваль** з Бельгії та **Омеля**н **Кушпета** з Голландії.

Гостями IV-ої Річної наради були: з **Великобританії** – Люба Фостун, Ярослав Гаврих; **з Боснії** – Харян Степан; з **Данії** – Олександр Трансмунд-Журавель; зі **Словаччини –** Олена Довгович, Ярослав Господар, Мирослав Сополига, Мирослав Ілюк, Петро Сокол**;** з **Угорщини –** Наталія Шойтош, п. Шойтош, Юрій Кравченко**;** з **України –** Віталій Боровко, Ярослав Гратчук; з **Хорватії** – Борис Гралюк, Ганна Мудра; з **Чехії** – Віктор Райчинець, редактори 6 словацьких мас-медіа.

Далі були прочитані вітальні листи від Президентів України та Президента Словацької Республіки – Леоніда Кучми та Рудольфа Шустера, від голови Словацької Народної Ради, голови Словацького Уряду, окремих Міністрів України й Словаччини та від різних організацій Світового українства.
З усним вітанням виступив Президент СКУ Аскольд Лозинський. З листопада ввечері, в рамках IV-ої Наради ЕКУ, відбулася зустріч голови секретаріату ЕКУ Любомира Мазура, генерального секретаря ЕКУ Федора Курляка з українською молоддю міста Кошиці та членами Кошицького Українського хору «Карпати», єдиного українського хору такого жанру в Словаччині.

4 листопада другу ділову сесію Наради відкрив голова ЕКУ Левко Довгович і доручив голові секретаріату ЕКУ Любомиру Мазуру головувати Нарадою. Після ухвалення денного порядку і встановлення правосильності в рішеннях та за пропозицією Президії ЕКУ, Нарада голів затвердила в дійсне членство ЕКУ такі крайові центральні репрезентації: **Датсько-Українське Товариство –** голова Петро Балицький**, Союз Русинів-Українців Словацької республіки –** голова Іван Лаба, **Товариство Української Культури в Угорщині** – голова Ярослава Хортяні**.** Далі в стані умовного членства ЕКУ залишилися: **Об'єднання Лемків** (Польща) – голова Стефан Гладик, та **Спілка Українців Латвії** – голова Іван Наливайко.

Далі учасники Наради вислухали звіти голови ЕКУ Левка Довговича, голови секретаріату Любомира Мазура, скарбника Маркіяна Шептицького та звітування представників організацій-членів ЕКУ з 12 країн Європи: **Бельгія** – Омелян Коваль, **Боснія** – о. Петро Овад, **Великобританія** – Федір Курляк, **Голландія –** Омелян Кушпета, **Данія** – Петро Балицький, **Естонія** – Юрій Чайківський, **Німеччина** – Леся Сотурчак, **Румунія** – Степан Ткачук, **Угорщина –** Ярослава Хортяні, **Словаччина –** Юрій Бача, Іван Лаба, **Хорватія** – Іреней Мудрий, **Чехія** – Лідія Райчинець. Далі контролювали виконання постанов та дискутували над звітами.

На IV-ій Нараді були прийняті дальші постанови – вибираємо окремі з них:

- покращувати зв'язок складових організацій із секретаріатом ЕКУ, завчасу подавати інформацію про важливіші події та імпрези організації;
- Президія ЕКУ й надалі утримуватиме контакти із секретаріатом СКУ, узгоджуючи спільний поступ у питаннях допомоги національним меншинам у країнах проживання;
- спільно із СКУ подбати про підготовку змін в УВКР, як на рівні Статуту та і в її структурі, яка має об'єднувати громадські організації, а не окремих осіб, працівників Уряду та різних державних установ. Подавати точніші звіти про роботу УВКР, зокрема звіти про фінансові справи;
- підтримати заходи СКУ для структурування східної діаспори та забезпечення за нею прав національних меншин на рівні прав російської нацменшини в Україні;
- доручити складовим організаціям ЕКУ протягом ювілейного 50-річчя ЕКУ влаштовувати відповідні імпрези для популяризації ЕКУ;
- доручено організаціям-членам ЕКУ щорічно відзначати день, присвячений жертвам Голодомору в останню суботу листопада;
- терміново реагувати на листи і доручення секретаріату ЕКУ;
- провести у 2000 році міжнародні наукові конференції для вивчення псевдоконцепції «політичного русинізму» в Європі. Звернутися до СКУ організувати подібні конференції в Америці та Канаді.
- IV-та Нарада стверджує, що всі попередні постійно діючі постанови залишаються й надалі до виконання.

Голова ЕКУ Левко Довгович закрив IV-ту Річну нараду щирою подякою, побажаннями та такими словами:

«Високоповажні делегати, вельмишановні основоположники КОУГЦУ-ЕКУ, шановні гості! Дозвольте з нагоди «Золотого ювілею» ЕКУ подякувати вам, вашим співпрацівникам, вашим громадам, але і всім на світі Божому сущим, які приклали чимало зусиль, щоб КОУГЦУ-ЕКУ могли відсвяткувати свій «Золотий ювілей». Далі прийміть подяку за вашу жертвенну роботу для української справи у ваших поселеннях, а тим самим і до піднесення позитивного образу і слави України в Європі. З нагоди такого урочистого свята, дозвольте нагадати вам, що результати роботи ЕКУ, як координаційної установи, повністю залежні від результатів вашої діяльності та у великій мірі від вчасного виконування прийнятих обов'язків супроти секретаріату ЕКУ.

Звертаюся до вас і до грядущих поколінь з великим проханням і з переконливістю, що в дальшій п'ятидесятниці ЕКУ у вищезгаданих питаннях не буде затримки і всі складові частини ЕКУ будуть дотримувати часовий реченець надіслання інформацій, звітів і всіх інших необхідних матеріалів на секретаріат ЕКУ і таким способом, спільними силами підніметмо престиж ЕКУ, що в кінцевих підсумках підніме і престиж окремих українських організацій-членів ЕКУ у державах їхньої дії.

Ще раз якнайщиріші вітання до «Золотого ювілею» ЕКУ!

Щасти нам, Боже, у нашій благородній праці!

***

Крім наведених зустрічей у 1999 році, Левко Довгович, з позиції голови ЕКУ, брав участь у інших зустрічах і акціях. Головніші:

Січень 1999 року – зустріч з представниками українських установ та організацій у Пряшеві – подано інформацію про результати IV-ої Річної наради ЕКУ у Кошицях.

27 лютого – участь у III-му З"їзді СРУСР у Пряшеві. Під час дискусії подано стислу інформацію про громадські надбудови Світового українства – СКУ, УВКР, ЕКУ. Передано вітального листа від Президії, Секретаріату та організацій-членів ЕКУ.

4 вересня, на запрошення Посольства України в Словаччині – участь голови ЕКУ на відзначенні 8-ої річниці Незалежності України в Братиславі.

6 грудня, на запрошення Посла України в Словаччині – участь голови ЕКУ в Братиславі, у святкуванні 8-ої річниці Українського війська.

1999 рік – участь голови ЕКУ на засіданнях організації-члена ЕКУ – Координаційної Ради русинів-українців Словаччини в Пряшеві.

***

2000-2001 рр. Закарпаття – повінь

У 1998 році на Закарпатті сталась природна катастрофа – повені в окремих регіонах наробили багато шкоди. Проводи окремих українських організацій-членів ЕКУ вирішили надати гуманітарну допомогу потерпілим на Закарпатті. Відгукнулись Українська ініціатива в Чеській Республіці, Союз українців Великобританії, Товариство Української культури Угорщини, але і українська молодіжна організація «ПЛАСТ» Словаччини. СУБ (Англія) вирішив надати допомогу для побудови нового корпусу пошкодженого Вільшанського дитячого інтернату, Хустського району. Президія СУБ доручила Левку Довговичу проводити догляд над побудовою у Вільшанах. В другій половині 2000 року Левко Довгович майже кожний місяць їздив у Вільшани, щоб підтвердити – побудова двоповерхового корпусу проходить за планом.

Як незаперечний факт подаємо кілька листів між Союзом українців Великобританії та начальником управління соціального захисту Закарпатської облдержадміністрації:

ВП п. Юрій Воробець,
начальник управління
соцзахисту населення
Закарпатської облдержадміністрації.

4. «Покликаючись на усну домовленість з Вами пропонуємо, щоби вищезгадану допомогу уділити кількома етапами згідно з процесом будівництва нового корпусу. Про розвиток будівництва просимо періодично звітувати **на письмі** мгр. Левкові Довговичу в Кошицях, якого Президія СУБ уповноважила вповні заступати інтереси СУБ в цій справі, а в разі відчуватиме він тої потреби, доручає йому відвідини Вільшанського інтернату, щоб побачити хід будівництва на власні очі. Стверджуємо, що СУБ виплачуватиме гуманітарну допомогу етапами згідно експертної оцінки п. Довговича щодо етапного обсягу проробленої праці».

Лондон, 1 червня 2000 року
Д-р Любомир Мазур,
Федір Курляк
Голова СУБ
Генеральний секретар СУБ

ВП п. Юрій Воробець,
начальник управління
соцзахисту населення
Закарпатської облдержадміністрації.

«Проконсультувавшись з мгр. Левком Довговичем, плануємо ще цього тижня вплатити на рахунок Вільшанського дитячого інтернату перший транш гуманітарної допомоги в сумі Ф 11.000,- – фунтів стерлінгів, тобто одна четвертина нашої пожертви».

Лондон, 29 червня 2000 року
Д-р Любомир Мазур,
Голова СУБ

ВП п. Любомир Мазур,
голова СУБ, Лондон

«Вельмишановний пане Мазур, повідомляю Вас, що перший транш гуманітарної допомоги в сумі 11.000,- – англійських фунтів стерлінгів Вільшанський дитячий інтернат отримав... На будівництві роботи ідуть повним ходом... Після оплати банком виконаних робіт ми подамо до Лондону письмовий звіт і запросимо Левка Довговича для контролю.

Ужгород, 27 липня 2000 року
Юрій Воробець,
начальник управління

ВП п. Левку Довговичу, голові
Європейського конгресу українців
Кошиці, Словаччина

Вельмишановний пане Довгович, повідомляємо Вас, що другий транш гуманітарної допомоги Вільшанському сиротинцю в сумі 11,0 тис. Англійських фунтів стерлінгів отримано...

Запрошуємо Вас, Пане Довгович, відвідати у вересні 2000 року Закарпатську область для того, щоб особисто засвідчитися щодо успішної реалізації наміченого проекту...

Ужгород, 28 серпня 2000 року
Юрій Воробець,
начальник управління

ВП п. Левку Довговичу, голові
Європейського конгресу українців,
Кошиці, Словаччина

Високоповажаний пане Довгович маю честь повідомити наступне.

... Будівництво житлово-побутового корпусу Вільшанського дитячого будинку-інтернату, яке провадиться при Вашій активній підтримці, завершено...

У зв'язку з цим, запрошуємо Вас і Вашу дружину взяти участь у церемонії відкриття, яке відбудеться 16 січня 2001 року о 12 год. в селі Вільшани, Хустського району.

Ужгород, 9 січня 2001 року
Юрій Воробець,
начальник управління

В урочистому відкритті побудови корпусу брали участь голова ЕКУ Левко Довгович з дружиною Оленою Довгович, голова секретаріату ЕКУ та голова СУБу Любомир Мазур. Були приємно здивовані, коли на чільній стіні інтернату побачили невеличку табличку з подякою для Союзу українців Великобританії та з прізвищами д-ру Любомиру Мазуру та мгру Левку Довговичу.

***

10-13 лютого 2000 р. Прага.

10-13 лютого в Празі відбулися зустрічі голови ЕКУ Левка Довговича та голови секретаріату ЕКУ Любомира Мазура – з Управою УІЧР, а разом з головою УІЧР Лідією Райчинець і зустрічі з п. Углом, головою державного комітету про національні меншини при Чеському уряді та з Послом України в Чеській Республіці п. Устичем. Обговорено співпрацю між Посольством України в Чехії та УІЧР.

***

8 квітня 2000 р. – Горлиці, Польща.

8 квітня 2000 року в місті Горлиці, Польща, відбулася зустріч голови ЕКУ Левка Довговича, голови секретаріату ЕКУ Любомира Мазура з членом Президії ЕКУ Ю. Рейтом та головою об'єднання Лемків у Польщі. Обговорено ряд питань щодо діяльності ЕКУ, зокрема питання діяльності молоді у зв'язку з прийнятими постановами Європейського конгресу української молоді в Будапешті.

***

Пряшів, Київ та Свидник 2000

10-11 квітня 2000 року – Будапешт

10-11 квітня 2000 року відбулася зустріч голови ЕКУ Левка Довговича та голови секретаріату ЕКУ Любомира Мазура з керівництвом ТУКУ в Будапешті обговорено можливості здійснення Міжнародної наукової конференції до питання «Політичного русинізму». Прийнято рішення, що Конференція мала б бути суто науковою до історичних і лінгвістичних питань проблеми Українців-Русинів.

***

12 квітня 2000 р. – Пряшів, Підготовчий комітет «Міжнародна конференція...»

12 квітня 2000 року відбулася в Пряшеві, Словаччина – зустріч голови ЕКУ Левка Довговича та голови секретаріату Любомира Мазура з академіком Миколою Мушинком, головою Підготовчого комітету та членами поширеного Підготовчого комітету щодо здійснення Міжнародної конференції під назвою «Десять років демократії – 1989-2000 роки. Здобутки і втрати» у Карпатському регіоні. Підготовка Конференції проходила у співпраці з українськими установами Пряшівщини та ЕКУ. Обговорено спосіб співфінансування Конференції зі сторони ЕКУ. Вирішено, що Конференція проходитиме 16-19 червня 2000 року у Свиднику, під час Фестивалю української культури Словаччини.

***

18-20 травня 2000 р. – УВКР Київ

18-20 травня 200 року в Києві пройшла нарада членів Ради УВКР східної та західної діаспори. На нараді брали участь члени Ради-президії УВКР, Президент СКУ Аскольд Лозинський, голова ЕКУ Левко Довгович, члени Ради УВКР з України та зі східної діаспори.

Пропонований порядок ведення Зборів:

1. Відкриття і затвердження порядку денного; звіти голови УВКР, голови секретаріату УВКР (організаційні й фінансові питання щодо виконання постанов річних Зборів УВКР 1999 року), Обговорення звітів;
2. Обговорення плану діяльності УВКР на 2000-2001 рр.;
3. Визначення стратегічних засад і тактичних напрямків діяльності УВКР на найближчі роки:

- Київ як центр української метрополії й світового українства;
- Обов'язки Української держави в згуртуванні світового українства та в забезпеченні правового статусу закордонних українців (прийняття Закону «Про закордонного українця»);
- Прийняття бюджету УВКР на 2000-2001 рр.
- Було прийнято проголошення делегатів Річних зборів УВКР 19-20 травня 2000 року: «Ми, делегати і учасники річних Зборів УВКР, висловлюємо нашу глибоку стурбованість з приводу кризової ситуації, в якій опинилася українська мова і культура на десятому році Незалежності України, русифікацією української молоді й незадовільного стану видавничої справи, а також станом розповсюдження української друкованої продукції. Нас хвилює, що український книжковий ринок й інформаційний простір України захопили іноземні структури».
- Між іншими, був ухвалений і такий пункт постанови: «З метою пожвавлення діяльності українських громад і тіснішої співпраці між ними, доцільно утворити регіональні центри, які на основі пропозицій організацій-членів УВКР розроблятимуть програми їх діяльності:

1. Перемишль (Польща) – Білорусь, Польща, Словаччина, Чехія.
2. Тирасполь (Придністров'я) – Румунія, Молдова, Придністров'я.
3. Вороніж (Росія) – Білгород, Курськ, Орел, Брянськ.
4. Краснодар (Росія) – Кубань, Ростов, Північний Кавказ, Закавказзя.
5. Саратов (Росія) – Казань, Оренбург, Башкирія, Самара.
6. Єкатірінбург (Росія) – Уфа, Челябінськ, Пєрмь, Курґан.
7. Тюмень (Росія) – Західний Сибір.
8. Красноярськ (Росія) – Східний Сибір.
9. Хабаровськ (Росія) – Зелений клин, Камчатка, Сахалін, Маґадан, Владивосток.

Відбулися і зустрічі з представниками суспільно-політичних установ та організацій. На питання: що з державами західної діаспори? Відповідь була такою: «Тими державами опікується СКУ та ЕКУ».

***

Від 22 травня до 12 червня 2000 р. – Пряшів, конференція

Від 22 травня до 12 червня 2000 року – участь голови ЕКУ на 5-ох засіданнях Підготовчого комітету у Пряшеві по підготовці Міжнародної конференції «Десять років демократії – 1989-2000 рр. Здобутки і втрати». Обговорено організаційні справи, спосіб фінансування, кількість учасників взагалі та кількість науковців-доповідачів із закордонна.

***

15-19 червня 2000 р. – Конференція у Свиднику

Заходами ЕКУ при співпраці з Товариством ім. Тараса Шевченка, Асоціацією українців Словаччини, Державним музеєм української культури у Свиднику, Кафедрою української мови і літератури Пряшівського університету та СРУСР, з нагоди ювілею 50-річчя ЕКУ та в рамках 46 Свята культури українців Словаччини в днях 16-17 червня відбулась Міжнародна наукова конференція під назвою «Десять років демократії (1989-2000) – здобутки і втрати». Метою Конференції було з'ясувати й оцінити сучасний стан русько-лемківсько-українських організацій в окремих країнах Карпатського регіону. До участі в Конференції були запрошені офіційні представники України та додатково – 11 країн.

Хоч ЕКУ отримав звернення, щоб тільки взяти Конференцію під опіку й частково забезпечити її фінансування, на що ЕКУ погодився, проте непередбачені ускладнення з процесом підготовки змусили ЕКУ, в особі голови ЕКУ Левка Довговича, взяти на себе більшість організаційних справ.

16 червня 2000 року, голова ЕКУ Левко Довгович відкрив Конференцію у залі засідань Музею української культури у Свиднику. Привітав усіх учасників, подякував, що прийняли запрошення на Конференцію, побажав плідної роботи й передав слово голові Організаційного комітету академіку Миколі Мушинці, який привітав офіційних гостей, доповідачів, співдоповідачів та всіх присутніх на Конференції. Між офіційними гостями були перші секретарі Посольства України в Словаччині – **Петро Петрище і Володимир Гернешей**, голова ЕКУ – **Левко Довгович**, 1-ий заступник голови ЕКУ – **Ірена Сп'єх** (Німеччина) голова секретаріату ЕКУ – **Любомир Мазур** (Великобританія), представники організацій-членів ЕКУ: УІЧР – **Лідія Райчинець** (Чехія), КРУСР – **Юрій Бача** (Словаччина), ТУКУ – **Ярослава Хортяні** (Угорщина), ОЛП – **Олександр Маслей** (Польща), СРіУХР – **Борис Гралюк та Славко Бурда** (Хорватія), СРУСР – **Іван Лаба** (Словаччина). Дальші учасники академік НАН України **Олекса Мишанич** – Київ, **Іван Щерба** – Львів, **Іван Хланта** – Ужгород, **Андрій Нагачевський** – Едмонтон, Канада. Обрано резолюційну комісію – **Юрій Бача** (Словаччина), **Ірена Спє'х** (Німеччина), **Іван Щерба** (Україна).

Перша сесія Конференції мала святковий характер і була присвячена ювілею 50-ій річниці КОУГЦУ-ЕКУ. Запрошено до програмової доповіді голо-

Славонський Брод та Таллінн 2000

ву секретаріату ЕКУ Любомира Мазура, який накреслив історію і діяльність ЕКУ, як координаційного осередку українських громадських центральних установ Європи. Було кілька доповнюючих питань, на котрі Любомир Мазур та Левко Довгович подали вичерпні відповіді.

Друга сесія відносилася стисло з'ясування здобутків і втрат українського етносу Карпатського регіону – виступали з темами такі доповідачі:

- **Академік НАН України Олекса Мишанич** (Київ) – «Вплив демократизації на національний розвиток українців карпатського регіону»;
- **Перший секретар Посольства України Петро Петрище** – «Карпатський регіон»;
- **Академік НАН України Микола Мушинка** (Пряшів) – «Русини-українці Словаччини (I)»;
- **Доц. Юрій Бача** (Пряшів) – «Русини-українці Словаччини (II)»;
- **Доц. Іван Хланта** (Ужгород) – «Сучасний стан національного питання в Закарпатській Україні»;
- **Мгр. Лідія Райчинець** (Прага) – «Русини-українці в Чехії.

Після першої сесії в клубі Музею Української культури відбулася зустріч запрошених учасників Конференції, під час якої з ініціативи голови ЕКУ Левка Довговича, була проведена грошова збірка на потреби діяльності Музею української культури.

17 червня 2000 року розпочато третю сесію, на якій виступили з доповідями:

- **Д-р Іван Щерба** (Львів) – «Лемки в Україні»;
- **Олександр Маслей** (Польща) – «Лемки в Польщі»;
- **Славко Бурда** (Хорватія) – «Русини-українці в Хорватії (I)»;
- **Ярослава Хортяні** (Будапешт) – «Русинське питання в Угорщині»;
- **Степан Крушко** (Пряшів) – «Заборонена тема – оптація»:
- **Д-р Андрій Нагачевський** (Канада) – «Русини-українці в Канаді».

Під час дискусії над доповідями виступили ще **Борис Гралюк** та **Гавриїл Такач** до питання «Русини-Українці Хорватії.

Після дискусії була прийнята резолюція, яка наголошувала про небезпеку «політичного русинізму» в Карпатському регіоні та необхідність давати не компромісну відсіч впливу «політичного русинізму» у країнах, де працюють організації-члени ЕКУ, але, зокрема, зі сторони Українського уряду.

Голова ЕКУ Левко Довгович закрив Конференцію зі словами щирої подяки доповідачам за змістовні доповіді багаті на історичні факти та усім учасникам Міжнародної конференції.

***

16.9.2000 р. – Славонський Брод. Голова ЕКУ Левко Довгович (вправо), разом з депутатом хорватського парламенту Борисом Гралюком відкривають в Славонському Броді меморіальну дошку з нагоди 100-річного ювілею переселення українців у Хорватію.

31 липня 2000 р. – Пряшів – Павло Лопата

На прохання секретаріату СКУ, голова ЕКУ забезпечив в «Руському домі» у Пряшеві зустріч голови Комісії людських і громадянських прав при СКУ Павла Лопати з українською громадою міста Пряшева.

***

15-17 вересня 2000 р. – Славонський Брод

15-17 вересня 2000 р. у Славонському Броді (Хорватія), під захистом Президента Республіки Хорватія Стипе Месича, відбувалося святкування 100-ліття переселення українців у Хорватію. Організаторами відзначення були Союз русинів і українців Республіки Хорватія та Культурно-просвітнє товариство «Україна» в Хорватії. Оргкомітет очолював Борис Гралюк, депутат Парламенту Хорватії, а виконавчим та організаційним секретарем був Славко Бурда.

Учасниками святкування були поважні гості з Хорватії та із-за кордону: з **Боснії** – о. Петро Овад, **Великобританії** – Любомир Мазур, **Німеччини** – Ірена Сп'єх, **Словаччини** – Левко та Олена Довговичі, Іван Лаба, **Угорщини** – Ярослава Хортяні, Юрій Кравченко, України – **Василь Кремень** та **Михайло Горинь**.

15 вересня відбулася Міжнародна наукова конференція «100-річчя українців у Хорватії». Теми доповідей: історичні, релігійні, соціальні й етнічні фактори переселення та 100 років проживання українців у Хорватії. Пройшов і прийом учасників у мера міста Славонський Брод та покладання вінків на кладовищі Св. Петра і Павла у Каніжі на честь померлих українців протягом минулих 100 років.

16 вересня – відкриття урочистого засідання. Вітальні листи від Президента України Леоніда Кучми та Міністерства освіти України зачитав міністр освіти України **Василь Кремень**. Зі святом українців Хорватії привітали Посол України в Хорватії **Анатолій Шостак**, від УВКР – **Михайло Горинь**, від імені СКУ та ЕКУ – голова ЕКУ **Левко Довгович** та представники організацій-членів ЕКУ. Далі слідувала доповідь професора Бориса Гралюка «100-річчя українців у Хорватії». Відбувся і прийом у жупана Бродсько-Посавської жупанії Мірка Томца.

17 вересня відправлено урочисту св. Літургію у греко-католицькій церкві «Воздвиження». Здійснено урочисте відкриття меморіальної дошки на будинку Бродсько-Посавської жупанії з нагоди 100-ої річниці переселення українців у Хорватію, яке провели депутат Хорватського парламенту Борис Гралюк та голова ЕКУ Левко Довгович. Ввечері відбувся заключний мистецький гала концерт.

***

27-28 жовтня 2000 р. – V-та Річна нарада 2000 р., Таллінн

За планом роботи Президії ЕКУ, V-та Річна нарада ЕКУ у 2000 році мала відбутись у Хорватії. Та заступник голови

Українського земляцтва Естонії (УЗЕ)[32] Юрій Чайківський, на IV-тій Річній нараді у Кошицях, попросив провід ЕКУ провести Річну нараду в Таллінні. Причина: «Окремі представники естонського уряду вважають українців «русскімі-москалями» і годі їх переконати, що то два різні народи. Провід УЗЕ переконаний, що «після зустрічей представників такої престижної організації, як ЕКУ, з представниками естонського Уряду, погляди чиновників зміняться». Президія ЕКУ, після консультацій з головним ініціатором проведення V-их Річних зборів у Хорватії Славком Бурдою та з головою Союзу русинів і українців Хорватської республіки Іринеєм Мудрим і секретарем Гаврилом Такачем, вирішила реалізувати Річну нараду в Естонії.

Отже, V-та Річна нарада ЕКУ відбулася 27-28 жовтня 2000 року в місті Таллінні, Естонія і відіграла позитивну роль для української національної меншини Естонії в тому розумінні, що офіційні зустрічі проводу та делегатів ЕКУ з державними представниками Естонії частково переконали урядових чинників, що українці є самобутньою нацією і самобутнім народом, і не належать, за їхнім міркуванням, до «русскіх».

Прямими учасниками Наради були члени Президії ЕКУ – голова **Левко Довгович**, 1-ий заступник голови **Ірина Сп'єх**, голова секретаріату **Любомир Мазур**, генеральний секретар **Федір Курляк**, скарбник **Маркіян Шептицький**, та представники організацій-членів ЕКУ з 13 Європейських країн: **Бельгія** – Омелян Коваль**, Великобританія** – Любомир Мазур, Федір Курляк та Маркіан Шептицький, **Естонія** – Орест Боднар, голова УЗЕ, його заступник Юрій Чайківський та Ніна Охрименко**, Литва** – Неля Макаренко**, Німеччина –** Ірена Сп'єх, **Словаччина** – Олена та Левко Довговичі**.** Переданими письмовими уповноваженнями були заступлені члени ЕКУ з таких країн: **Боснія, Данія, Іспанія, Румунія, Угорщина, Франція, Хорватія, Чехія.**

Після відкриття наради головою УЗЕ Орестом Боднаром, який привітав офіційних гостей, з привітами виступили: міністерка народонаселення Естонії **Катрин Сакс**, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Естонії **Анатолій Макаревич**, представник Міністерства культури Естонії **Алер Гил**, гості Наради **Віктор Єганов** – Фінляндія, та голова умовного члена ЕКУ **Іван Наливайко** – Латвія, з України – голова УВКР **Михайло Горинь** та **Оксана Волошин** з Міністерства освіти України, **Ігор Винниченко** з Інститут досліджень діаспори.

27-28.10.2000 р. – V-та Річна нарада ЕКУ, Таллінн. Передній ряд зліва: Л. Довгович, голова ЕКУ, Ю. Рейт, перший заступник голови ЕКУ (Польща), І. Сп'єх, другий заступник голови ЕКУ (Німеччина), О. Коваль, почесний голова ЕКУ (Бельгія). Другий ряд зліва: ???, Л. Мазур, голова секретаріату ЕКУ (Англія), Ю. Чайківський (Естонія), С. Ткачук (Румунія), Ф. Курляк та М. Шептицький, (Англія)..

Після офіційних привітань гостей, голова ЕКУ Левко Довгович привітав учасників Наради від імені СКУ та ЕКУ, причому звертаючись, головним чином, до офіційних представників естонського уряду, між іншим, сказав і таке: «Я з Естонією пов'язаний посередництвом вашого славного культурного діяча, Лео Каалміта, мого учителя театрального мистецтва в сталінських концентраційних таборах за Байкалом. Він був одним із тих моїх учителів, які мене, 18 річного юнака, «вивели у люди». Хочу подякувати естонському народові за мого учителя і вшанувати його пам'ять разом з Вами хвилиною тиха. Дозвольте висловити щиру подяку естонському уряду за підтримку й допомогу українцям, які живуть в Естонії і нагадати гірку правду, що і естонці, і українці витерпіли свою калварію під час довгорічної московської окупації». Виступ голови ЕКУ зробив позитивне враження на представників естонського Уряду.

27 жовтня, після обіду, вужчий провід УЗЕ, Президія ЕКУ і чільні представники з України офіційно зустріли з віце-канцлером Гарі Тілдо та на Міністерстві народонаселення з Катериною Сакс, під час яких обговорювалася проблематика української національної меншини в Естонії. Члени Уряду цікавилися, між іншим, і життям українських громад в країнах Європи.

Ввечері учасників V-ої Наради прийняв у будинку українського посольства Надзвичайний і Повноважний Посол України Анатолій Макаревич.

28 жовтня проводили робочу сесію V-ої Наради ЕКУ Левко Довгович, на зміну з Іреною Сп'єх. Перед приступом до справ денного порядку, учасники наради вислухали дві доповіді від запрошених гостей: «Правильна діаспорна філософія» – **о. Василя Зінька** (Бразилія-Україна) та «Політика Росії в Естонії» – Голови Асоціації народів Естонії **Якуба Прозеса.**

Ухваливши денний порядок, Нарада ствердила присутність потрібного кворуму для прийняття рішень Наради згідно зі Статутом ЕКУ. Президія ствердила, що ЕКУ в сучасності нараховує 21 громадських організацій дійсними членами з 16 країн Європи та 2 організації умовними членами – Об'єднання Лемків (Польща) та Спілку Українців Латвії.

Про діяльність Президії та Секретаріату ЕКУ від листопада 1999 року в Кошицях по жовтень 2000 року звітували голова ЕКУ Левко Довгович, голова секретаріату ЕКУ Любомир Мазур і скарбник Маркіан Шептицький, а за працю Виховної комісії ЕКУ Омелян Коваль. Далі звітували представники організацій-членів ЕКУ. Відбулася дискусія над звітами. Найбільше часу приділено проблемам української громади Естонії. Далі на нараді обговорено такі теми: підготовка III-го Всесвітнього Форуму Українців (Київ, серпень 2001 року), тобто бажання та перспектива співпраці між ЕКУ та

УВКР, план діяльності ЕКУ на чергову річну ділову каденцію 2000-2001. V-та Нарада ухвалила такі постанови:

- заохочувати у своїх країнах членів Молодіжної координаційної ради ЕКУ до активної праці згідно з постановами з Будапешту;
- до наступного З'їзду ЕКУ підготувати пропоновані зміни до Статуту ЕКУ і завчасу переслати на секретаріат ЕКУ та організаціям-членам ЕКУ;
- допомогти Товариству Української Культури в Угорщині зорганізувати Міжнародну наукову конференцію з питань «політичного русинізму»;
- ЕКУ констатує, що ставлення естонського уряду до українців позитивне, внаслідок чого Естонія заслуговує, у разі потреби, підтримку в її устремлінні до вступу в Європейський Союз;
- Зобов'язати Президію ЕКУ підготувати документи для вступу в членство Європейської Федерації національних меншин Європи.
- V-та Нарада стверджує, що всі попередні постійно діючі постанови залишаються й надалі до виконування.

Після обіду того ж самого дня голова ЕКУ, Левко Довговичразом з дружиною Оленою, головою УЗЕ Орестом Боднаром і його заступником Юрієм Чайківським та представником Міністерства культури п. Алером Гилом, на цвинтарі-пантеоні, поклали квіти на могилу бл. пам'яті Лео Каалміта – свого учителя театрального мистецтва в ГУЛАГу за Байкалом.

***

Крім наведених зустрічей у 2000 році, Левко Довгович, з позиції голови ЕКУ, брав участь у дальших зустрічах і акціях. Головніші:

28 травня 2000 року, на запрошення Посольства України в Словаччині та української громади Братислави – участь голови ЕКУ Левка Довговича на вшануванні пам'яті Юрія Шерегія, відомого суспільно-культурного діяча, чільного провідника молодіжної організації ПЛАСТ на Закарпатті, театрознавця, режисера, засновника першого професійного українського театру на Закарпатті (1934 р.), засновника Українського національного театру в Пряшеві (1945 р.), довгорічного режисера Кошицького оперного театру, театру в Дрогобичі та інших театрів.

8 вересня, на запрошення Посольства України – участь голови ЕКУ на відзначенні 9-ої річниці Незалежності України в Братиславі.

2000 рік участь голови ЕКУ на засіданнях організації-члена ЕКУ – Координаційної Ради русинів-українців Словаччини в Пряшеві.

***

26-28 січня 2001 р., Перемишль, IV-ий З'їзд ОУП

26-28 січня 2001 року у Перемишлі (Польща) відбувся IV-ий З'їзд ОУП за участі делегатів зі всієї Польщі та закордонних гостей – з Києва, Торонта, Словаччини, Москви. Після офіційного відкриття, голова ОУП Мирон Кертичак привітав учасників та гостей IV-го З'їзду. У своєму виступі вказав на негативні стосунки з державною владою у Польщі, на випадки нерівноправного трактування постулатів української меншини в контексті улагодження проблеми українських місць національної пам'яті та майнових справ в наслідок акції «Вісла». До позитивних явищ голова зарахував розвиток українського шкільництва, поширення матеріальної бази (будинки у Варшаві, Щеціні, Мокрому), якісний зріст українських культурних заходів. Звернувся до влади міста Перемишля про повернення будинку Народного дому у власність ОУП.

У виступах гостей звучали слова признання досягнень українців в Польщі, подяка за те, що у важких обставинах зберегли свою ідентичність. Гість З'їзду, заступник мера Львова, сказав і таке: «Оскільки корона Данила Романовича знаходиться у Польщі, хтось повинен тут її стерегти».

Вітального листа від віце-прем'єра уряду України прочитав **Михайло Горинь** з Києва, листа від міністра культури і національної спадщини Польщі **К. М. Уяздовського** прочитав **А**. **Зелінський**. Вітальний лист надійшов від голови УВКР **М. Гориня**, від митрополита Української греко-католицької церкви **І. Мартиняка**. З вітаннями виступили Посол України **Дмитро Павличко**, представник СКУ **М. Іваник**. Голова ЕКУ **Левко Довгович** передав вітання IV-му З'їзду від Президії та секретаріату ЕКУ і від 17 організацій-членів ЕКУ з 12 країн Європи.

***

4-6 березня 2001 р. – Київ, підготовка III-го Всесвітнього Форуму Українців.

4-6 березня 2001 року – участь голови ЕКУ в Нарадах Ради УВКР та Підготовчого комітету по підготовці III-го Всесвітнього Форуму Українців в днях 16-25 серпня 2001 року. Домовлено теми округлих столів і встановлено кількість учасників Форуму за Україну, західну та східну діаспору.

***

30.3-1.4.2001 р. – Будапешт, підготовка X-го З'їзду та відкриття пам'ятника в Тігоні.

30 березня – 1 квітня – участь голови ЕКУ на нараді керівництва ТУКУ в Будапешті. Обговорено організаційні справи щодо реалізації X-го З'їзду ЕКУ в Будапешті та питання відкриття пам'ятника княгині Анастасії і королю Угорщини Андрашу I-му. Знову виникли проблеми щодо двомовного підпису українською та угорською мовами, як і при інсталяції пам'ятної дошки «Русалка Дністровая» у 1998 році. Ще більшою проблемою був текст підпису «Українська княгиня Анастасія». На думку окремих угорських чиновників, Анастасія не була «українською княгинею», але «русскою». Голова ЕКУ разом з головою ТУКУ Ярославою Хортяні та її заступником Юрієм Кравченком поїхали в місто Тігонь, щоб на місці виявснити необхідні справи навколо підпису пам'ятника. Найбільшим критиком підпису «Українська княгиня» був о. Ігумен Тігонського монастиря, на подвір'ї якого мав стояти пам'ятник і в крипті якого знаходяться останки Андраша I та його сина. Виявилося, що о. Ігумен студіював у Ленінграді. Зразу стало ясно, звідки «вітер віє». Нарешті всі проблеми подолані, і було вирішено, що урочисте відкриття пам'ятника відбудеться під час X-го З'їзду ЕКУ в листопаді 2001 року.

***

Червень 2001 р. Прнявор – Баня-Лука

4 червня 2001 року, в залі Українського Духовного Центру в Прняворі (Боснія і Герцеговина) відбулися загальні збори Української Асоціації Творчої Інтелігенції (УАСІ) «Світ Культури» з метою обрання нових членів Президії. Членами асоціації є українці з усіх місцевостей Боснії і Герцеговини. Асоціація від 1998 року є членом ЕКУ і має намір стати офіційним представником щодо боснійського уряду. На Загальні збори був запрошений і голова ЕКУ Левко Довгович, котрий інформував учасників про діяльність ЕКУ за останній період, і частково також про СКУ та УВКР, і передав вітання Асоціації від імені СКУ.

Через кілька днів в Баня-Луці відбулося святкування 35-ої річниці діяльності Культурного Мистецького Товариства (КМТ)[33] ім. Тараса Шевченка. Організатори Товариства запросили голову ЕКУ Левка Довговича з проханням виступити 9 червня 2001 року з інформацією про організаційні структури світового українства, оскіль-

ки Товариство має зацікавлення стати членом ЕКУ.

Голова ЕКУ у своєму виступі інформував, що КОУГЦУ було засновано у 1949 році в Лондоні, і перейменовано на ЕКУ в Празі у 1994 році. З ініціативи КОУГЦУ у 1967 році виникає СКВУ, яке після виникнення самостійної України перейменоване на СКУ. Початком 90-их років у Польщі була створена УВКР, складовою частиною якої є СКУ і, само собою, ЕКУ. УВКР є найвищим суспільно-громадським органом для українських громадських організацій східної та західної діаспори, але і для українського автохтонного населення, що століттями проживає на землях колишньої Київської Русі. Для цікавості можна навести хоч би найбільші регіони українських автохтонів: територія Лемківщини в Польщі, Пряшівщини в Словаччині, Мараморощини та Буковини в Румунії, але й українців Кубані й інших областей Російської Федерації.

За округлим столом зі сторони Товариства було підняте питання щодо проведення 4 червня загальних зборів Товариства «Світ Культури» у Прняворі та зроблено такі висновки:

«Згадана нарада, на наш погляд, була недійсною з наступних приводів: присутність делегатів з правом голосування на нараді не було затверджено на делегатській основі, щоб дало можливість рівноправно приймати участь усім представникам товариств та організацій, котрі працюють, або займаються українським питанням... Серед запрошених делегатів із інших середовищ (Челінад, Србац, Градішка, Дервента та ін.) були присутні особи, котрі не мали ніякої до цього часу активності на плеканні українського питання у Боснії і Герцеговині, і не є членами українських товариств та організацій. На Зборах не були приступні представники активних середовищ та організацій («Хорвачани», «Дев'ятина», «Товариство сербсько-українського приятелювання», ані відомі культурні діячі).

КМТ ім. Т. Шевченка пропонує всім зацікавленим товариствам, організаціям та особам, котрі працюють над «українським питанням» у Республіці Сербській – Боснії і Герцеговині, ввійти в Координаційну Раду Українсько-Товариських організацій, котра б працювала над спільними питаннями та представляла українські організації у державних та політичних організаціях, так і в зарубіжних асоціаціях (ЕКУ, УВКР та ін.)».

Голова Товариства Присташ Михайло та секретар Степан Гаврилюк запитали, на основі яких критеріїв було УАСІ «Світ культури» прийнято в члени ЕКУ, коли «Світ культури» працює в Прняворі і не об'єднує усі культурні товариства Боснії і Герцеговини. Голова ЕКУ пояснив, що голова організації «Світ культури» о. Петро Овад надіслав на Секретаріат ЕКУ усі необхідні документи – статут, звіт про діяльність і заяву у членство ЕКУ. На основі тих документів і була організація «Світ Культури» прийнята у члени ЕКУ. Керівництво ЕКУ не мало інформації, про які говорили голова та секретар Товариства ім. Тараса Шевченка. Голова ЕКУ запропонував, щоб усі вищезгадані організації об'єдналися і створили пропоновану Координаційну Раду. Голова ЕКУ пообіцяв зустрітися з о. Петром Овадом і запропонувати йому об'єднати усі українські організації. На жаль, до об'єднання так і не дійшло.

***

16-25 серпня 2001 р. – Київ, III-тій Всесвітній Форум Українців.

16-25 серпня 2001 року відбувся III. Всесвітній Форум Українців. У III-му Форумі брали участь голова ЕКУ **Левко Довгович** разом з головою секретаріату **Любомиром Мазуром** та голови таких організацій-членів ЕКУ: **Іван Лаба** (Словаччина), **Ярослава Хортяні** (Угорщина), **Славко Бурда** (Хорватія), **Лідія Райчинець** (Чехія).

На відзначенні 10-ої річниці Незалежності України у Львові брали участь голова ЕКУ **Левко Довгович** та голова секретаріату **Любомир Мазур**.

***

16-17 листопада 2001 р. – X-тий З'їзд – Будапешт

X-тий З'їзд ЕКУ проходив 16-18 листопада 2001 року в Будапешті. Під час X-го З'їзду ЕКУ відбулися ще дві непересічні події – святкування 10-ої річниці Товариства української культури Угорщини і відкриття скульптури-пам'ятника в м. Тігонь угорському королю Андрашу I-му та його дружині – українській княгині Анастасії, доньці Ярослава Мудрого.

На відкритті X-го З'їзду голова ЕКУ Левко Довгович привітав гостей і присутніх делегатів 21 організацій-членів ЕКУ з 13-ти країн Європи. Висловив щирі ґратуляції керівництву ТУКУ до 10-річчя діяльності Товариства та до успішного завершення скульптури-пам'ятника королю Андрашу I-му та українській княгині Анастасії. Опісля однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять бл. пам'яті **Лідії Райчинець**, голови УІЧР (Чехія), бл. пам'яті **Володимира Панчука**, голови ЦПУН (Німеччина), та дальших громадських діячів ЕКУ, які відійшли у вічність від IX-го З'їзду ЕКУ у 1997 році в Кошицях. Інформував учасників, що на похороні визначного українського діяча світового масштабу бл. пам'яті Лідії Райчинець виголосив скорботну прощальну промову від імені УВКР, СКУ та ЕКУ і від себе з дружиною Оленою. Далі висловив подяку присутнім представникам організаціям-членам ЕКУ за їхню участь на X-му З'їзді ЕКУ.

З'їзд обрав робочу Президію в такому складі: **Ярослава Хортяні** – голова, **Левко Довгович** – заступник, **Любомир Мазур** та **Федір Курляк** – секретарі. До почесної Президії запрошено Посла України в Угорщині **Ореста Климпуша**, голову УВКР **Михайла Гориня**, Генерального секретаря СКУ **Віктора Педенка** і представника угорського Уряду **Антола Павліка.**

На З'їзді було присутніх 21 організацій-членів ЕКУ з 13 країн Європи: **Бельгія –** Омелян Коваль**, Боснія –** о. Петро Овад**, Великобританія –** Любомир Мазур, Федір Курляк та Маркіян Шептицький**, Данія –** Петро Кузьма-Балицький**, Естонія –** Юрій Чайківський**, Німеччина –** Ірина Козак, Осип Рожко**, Польща –** Мирон Кертичак**,** Степан Гладик**, Румунія –** Степан Ткачук**, Словаччина –** Левко й Олена Довговичі, Іван Лаба, Юрій Бача**, Угорщина –** Ярослава Хортяні, Юрій Кравченко**, Франція –** Ярослава Йосипишина, **Хорватія –** Славко Бурда**, Чехія –** Віктор і Богдан Райчинці**.** Організації-члени ЕКУ з 3 країн – **Литва, Іспанія, Швеція** передали свої голоси та уповноваження і виправдалися за відсутність на X-ому З'їзді.

З привітами виступили Посол України в Угорщині – **Орест Климпуш**, голова УВКР – **Михайло Горинь**, Генеральний секретар СКУ – **Віктор Педенко**, який вручив Грамоти СКУ голові ЕКУ Левку Довговичу та голові секретарю ЕКУ Любомиру Мазуру за довгорічну працю для добра українських громад в Європі, далі з вітаннями виступили референт Департаменту етнічних і національних меншин угорського уряду – **Анатол Павлік**, голова відділу сільського туризму при Європейському Союзі – п. **Чакічаба**, заступник голови Світової федерації українських жіночих організацій – **Ірина Козак**. Прийнято письмові привіти від члена Президії ЕКУ **Ірини Сп'єх** з Німеччини, голови мирового суду ЕКУ **Святомира Фостуна** з Великобританії та від голови Асоціації Українців Іспанії **Теодора Барабаша**. Обрано тричленні комісії: контрольно-ревізійну – **Віктор Райчинець** (Чехія), **Петро Кузьма-Балицький** (Данія), **Юрій Кравченко** (Угорщина); резолюційну – **Юрій Бача** (Словаччина), **Ярослава Хортяні** (Угорщина), **Люба Фостун** (Великобританія) і **Богдан Райчинець** (Чехія); фінансово-бюджетну **– Славко Бурда** (Хорватія), **Мирон Кертичак** (Польща), **Маркіан Шептицький** (Великобританія). Слідували Звіти проводу ЕКУ та організацій членів ЕКУ. Пройшла дискусія до окремих звітів. Обговорено в ширшому масштабі план діяльності ЕКУ і його складових частин.

Далі прийнято в члени ЕКУ організації, представники котрих були присутні на X-му З'їзді: **Об'єднання Лемків у Польщі (ОЛП)**[34] – представник Степан Лукачин, **Союз русинів і українців Югославії (СРУЮ)**[35] – голова Оксана Сакач, **Товариство української рідної мови «Просвіта» в Сербії і Чорногорії (ТУРМ)**[36] – голова Василь Дацишин, **Болгарсько-Українську фундацію «Мати Україна» (БУФ)**[37] – голова Олена Коцева**, Асоціацію українців Греції (АУГ)**[38] – голова Галина Маслюк. Відбулися вибори проводу ЕКУ на дальшу чотирирічну каденцію: голова **Левко Довгович** (Словаччина), 1-ий заступник голови – **Ярослава Хортяні** (Угорщина), 2-ий заступник – **Мирон Кертичак** (Польща), голова секретаріату – Любомир Мазур, генеральний секретар – **Федір Курляк**, скарбник – **Маркіян Шептицький** (Великобританія). Під кінець З'їзду завітав між учасників Міністр культури України – **Юрій Богуцький**, який виступив з вітальною промовою від себе особисто і прочитав письмові вітання від Президента України Леоніда Кучми та від Прем'єр Міністра Анатолія Кінаха. На X-му З'їзді прийнято доручення, оскільки на 2002 рік припадало 60-ти річчя створення Української повстанської армії (УПА), то організації-члени ЕКУ зобов'язались привернути цій непересічній історичній річниці належну увагу і влаштовувати відповідні святкові імпрези.

Також з'їзд доручив звернутись офіційним листом до Міністерства закордонних справ України з пропозицією, щоб керівники українських організацій-членів ЕКУ отримували для в'їзду в Україну візи без оплати. X-ий З'їзд ЕКУ ствердив, що всі попередні постійно діючі постанови залишаються й надалі до виконання.

Пороги – культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці. Виходить 12 разів на рік. № 10/2020, рік XXVIII. Спеціальний тематичний номер. Підписано до друку 9 листопада 2020 року. Ел. пошта: porohy@seznam.cz. Інтернет-адреса: www.ukrajinci.cz/ua/casopys-porohy/, реєстрація: МК ЧР/7044. Номер готували: Богдан Райчинець; Микола Мушинка; Олекса Лівінський. Використовуються повідомлення інформагентств та ілюстрації з відкритих джерел. Художнє оформлення та верстка: Тереза Меленова. За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція має право скорочувати матеріали і виправляти мову, не поділяти поглядів автора. Часопис друкується із фінансовою допомогою Міністерства культури ЧР. Видає: спільнота «Українська ініціатива в ЧР», ДНМ, Воцелова 3, 12000, Прага 2, ЧР; зареєстрована Міським судом у Празі, номер документа L 6121; контакт: uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz; тел.: +420221419821; ід. номер: 60448296. Розрахунковий рахунок: 1925774379/0800. **Porohy** – kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice. Vychází 12-krát ročně. Název je odvozen od ukrajinského «porih» – říční práh. Č. 10/2020, ročník XXVIII. Speciální tematické číslo. Uzávěrka: 9. listopadu 2020. E-mail: porohy@seznam.cz, web: www.ukrajinci.cz/cs/casopis-porohy/, registrační číslo: MK ČR/7044. Číslo připravili: Bohdan Rajčinec; Mykola Mušynka (Mikuláš Mušinka), Oleksa Livinsky. Používáme zprávy informačních agentur a ilustrace z otevřených zdrojů. Grafika: Tereza Melenová, www.gd3.cz. Časopis vychází s finanční podporou Ministerstva kultury ČR. Vydává: spolek Ukrajinská Iniciativa v ČR, sp. zn. L 6121 vedená u Městského soudu v Praze, adresa: DNM, Vocelova 3, 12000, Praha 2, ČR. uicr@centrum.cz, info@ukrajinci.cz, www.ukrajinci.cz. Tel.: +420221419821. IČO: 60448296, číslo účtu: 1925774379/0800.

X з'їзд ЕКУ – Будапешт 16-17.11.2001 р. – верхній ряд зліва: представник Хорватії, П. Богдан, О. Клипуш, надзвичайний і Повноважний Посол України в Угорщині, Академік М. Мушинка, Ю. Рейт, Л. Довгович, ряд внизу зліва: О. Шокало, І. Сп'єх, С. Бурда, Я. Хортяні, Л. Мазур

1. КОУГЦУ – Координаційний Осередок Українських Громадських Установ.
2. ЕКУ – Європейський Конгрес Українців.
3. СУБ – Союз Українців Великобританії.
4. ЦПУЕН – Центральне представництво української еміграції в Німеччині.
5. УДКР – Український допомоговий комітету у Римі.
6. УДКЖ – Український допомоговий комітету у Женеві.
7. УДКБ – Український допомоговий комітет в Бельгії.
8. УГШ – Українська громада у Швеції.
9. ОУГ – Об'єднання українців Голландії.
10. УДКФ – Український допомоговий комітет у Франції.
11. УДКІ – Український допомоговий комітет в Іспанії.
12. СКВУ – Світовий конгрес вільних українців.
13. СКУ – Світовий конгрес українців.
14. УВКР – Українська всесвітня координаційна рада.
15. УІЧР – Українська ініціатива в Чеській Республіці.
16. КРРУС – Координаційна Рада Русинів-Українців Словаччини.
17. ПЛАСТ – українська молодіжна скаутська організація.
18. ОУП – Об'єднання Українців у Польщі.
19. ОУН – Організація українських націоналістів.
20. УПА – Українська повстанська армія.
21. ТУКУ – Товариство української культури Угорщини.
22. ВФУ – Всесвітній Форум Українців.
23. СФУЖО – Світова федерація українських жіночих організацій.
24. СРУСР – Союз Русинів-Українців Словацької Республіки.
25. СРУХР – Союз русинів-українців Хорватської Республіки.
26. СУР – Союз українців Румунії
27. РКУГФ – Репрезентативний комітет української громади Франції.
28. УАТІ-СК – Українська асоціація творчої інтелігенції «Світ культури» Боснії.
29. СУЛ – Спілка українців Латвії.
30. ОУЖВ – Організація українських жінок у Великобританії
31. ЕКУМ – Європейський конгрес української молоді.
32. УЗЕ – Українське земляцтво Естонії.
33. КМТ – Культурно-Мистецьке Товариство ім. Тараса Шевченка.
34. ОЛП – Об'єднання Лемків у Польщі.
35. СРУЮ – Союз русинів і українців Югославії.
36. ТУРМ – Товариство української рідної мови «Просвіта» в Сербії і Чорногорії.
37. БУФ – Болгарсько-Українська фундація «Мати Україна».
38. АУГ – Асоціація українців Греції.

Founded January 4th, 1949 in London

Європейський Конгрес Українців із центром в Празі вітає українську громаду Чехії та Європи.

European Congress of Ukrainians
House of National Minorities
Vocelova 602/3 120 00 – Praha 2
info@europeancongressofukrainians.eu
Facebook.com/EKUkrainians
Youtube: Ukrainian Europe – Українська Європа